

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Тези доповідей
державної студентської наукової конференції**

**«ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ АПК»**

21 березня 2013 року

**Біла Церква
2013**

Даниленко А.С., академік НААНУ, ректор, голова оргкомітету;
Новак В.П., д-р біол. наук, перший проректор;
Сахнюк В.В., д-р вет. наук, проректор з НДР, заступник голови;
Хахула Л.П., канд. пед. наук, начальник навчальної частини;
Паска І.М., канд. екон. наук, декан економічного факультету;
Олешко О.Г., канд. с.-г. наук, координатор НТТМ університету;
Біляєв М.О., ст. викладач;
Царенко Т.М., канд. вет. наук, начальник НДЧ;
Качан Л.М., канд. с.-г. наук, зав. аспірантури та докторантури;
Сокольська М.О., зав. РВІК відділу, відповідальний секретар.
Білан А.В., канд. вет. наук, директор наукової бібліотеки.

Проблеми економічного розвитку АПК: тези доповідей державної студентської наукової конференції, 21 березня 2013 р. – Біла Церква, 2013. – 66 с.

У збірнику висвітлені актуальні питання з економічного розвитку АПК.

УДК 619:611

ШПОРТУН Н.В., студент 5 курсу

Науковий керівник – **СВИНОУС І.В.**, д-р економ. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

nazar_shportun@ukr.net

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Аграрний сектор посідає важливе місце в економіці України, оскільки в ньому виробляється 18 % ВВП, створюється 16 % валової доданої вартості, зайнято майже 25 % загальної чисельності працюючих у державі. Тому підвищення прибутковості сільськогосподарських підприємств, що забезпечується також правильним відображенням доходів і витрат від реалізації такої продукції у бухгалтерському обліку, є важливою умовою зростання економіки України як аграрної держави.

Питаннями обліку реалізації продукції сільського господарства займалися такі економісти як О. Охтирська, Д. Бакун, Н.М. Бондар, Ф.Ф. Бутинець, Р. Кортикова, Л. Котенко, І. Кравченко, Т.П. Макаровська, І. Павлюк, М. Правда, Л. Солошенко, Г.І. Цигилюк.

В системі обліку на сільськогосподарських підприємствах надзвичайно цінною є інформація про доходи від реалізації сільськогосподарської продукції. За значенням для її користувачів вона займає місце поряд з інформацією про активи, зобов'язання та капітал підприємства. Облік витрат і доходів від реалізації продукції розвивається й поліпшується у зв'язку зі удосконаленням комп'ютерної техніки і комунікаційного середовища, методології й організації обліку. Але, не дивлячись на це, є низка питань, які потребують вирішення [1].

Однією з ключових є проблема забезпечення максимальної оперативності та достатньої аналітичності вихідної інформації про витрати і доходи від реалізації продукції рослинництва і тваринництва. Для цього таку інформацію потрібно завчасно перевірити щодо відповідності сучасним вимогам: порівнянності, достовірності, дохідливості та доречності. Сира, не згрупована, належно не оформлена інформація про витрати і доходи від реалізації продукції сільського господарства може на деякий час загальмувати процес первинної обробки аналітичної інформації, призвести до помилкової оцінки здійснених підприємством господарських процесів, занижити або завищити витрати і доходи від реалізації продукції.

Основною ж проблемою обліку витрат і доходів від реалізації продукції сільського господарства є проблема повноти та своєчасності їх відображення у системі обліку. Найбільший відсоток витрат, що залишається поза обліком, належить до витрат на оплату праці, тому немає нічого дивного, що в науковому обігу з'явився термін «тіньова зарплата». Джерелом коштів для покриття такої зарплати виступають «тіньові доходи», які виникають за рахунок вартості не облікованої реалізованої продукції [2].

У зв'язку з тим, що більшість наукових розробок щодо проблеми реалізації сільськогосподарської продукції було проведено за часів адміністративно-командної системи, вони не відповідають сьогднішнім потребам. Законодавство про реалізацію сільськогосподарської продукції позбавлене концептуального підходу, не

має чіткої системи, тому містить ряд прогалин та суперечностей. Доцільно було б систематизувати законодавство про реалізацію сільськогосподарської продукції – необхідно прийняти положення, у якому систематизувалися б усі підзаконні нормативні акти як ті, що обов'язкові для виконання, так і такі, що містять рекомендаційний характер [3].

Багато питань виникає при реалізації продукції на умовах попередньої оплати, де додатково використовується субрахунок 643 «Податкові зобов'язання», порядок використання якого встановлений Інструкціями №141, №291, що значно ускладнює облік, бо при цьому крім розрахунків з покупцями і замовниками додаються розрахунки за авансами одержаними та необхідністю записів податкових розрахунків з ПДВ (кредит, зобов'язання та їх корегування в кінці місяця) [2].

Не потрібно забувати і такі теоретичні та практичні проблеми як:

- 1) розробка обґрунтованої системи показників доходів і витрат від реалізації;
- 2) визначення концептуальних напрямків комп'ютеризації обліку, аналізу та аудиту, доходів та витрат, розробка практичних методик обліку, аналізу і аудиту в середовищі електронної обробки даних [3].

Ще одна проблема обліку процесу реалізації пов'язана із прийняттям П(С)БО 30 «Біологічні активи» згідно з яким передбачено визначати фінансовий результат від первісного визнання сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів з подальшим уточненням на кожну дату балансу та на дату реалізації. Тобто у сільському господарстві фінансовий результат передбачено визначати не після реалізації продукції, а під час її отримання з виробництва. Таке визначення фінансового результату суперечить принципам бухгалтерського обліку та фінансової звітності, визначених Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», а саме принципу обачності, який передбачає застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, що повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства [4].

Концепцією ціноутворення визначено, що виробництво сільськогосподарської продукції має бути прибутковим, тому визначальною передумовою формування прибутку виступає собівартість. Сільськогосподарським виробникам необхідно раціонально формувати виробничі витрати та знаходити резерви зниження собівартості продукції, аби досягти своєї головної мети – отримувати стабільний прибуток і підвищувати попит на продукцію [2].

Отже, проблеми реалізації сільськогосподарської продукції пов'язані з повнотою та своєчасністю її відображення у системі обліку, заниженням виручки від реалізації продукції з доходів сільськогосподарських підприємств, розробкою обґрунтованої системи показників доходів і витрат від реалізації, неповним законодавчим регулюванням обліку реалізації продукції сільського господарства. Вирішення цих питань значно підвищить конкурентоспроможність такої продукції на світовому ринку і прибутковість всієї сільськогосподарської галузі в Україні.

УДК 619:611

КОВАЛЕНКО А.В., магістрант

Науковий керівник – **ЄВСЮКОВ Т.О.**, канд. екон. наук

Національний університет біоресурсів і природокористування України

anna.kovalenko15@mail.ru

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КАРТОГРАФУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК, ВКРИТИХ ЛІСОВОЮ РОСЛИННІСТЮ З ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ГІС-ТЕХНОЛОГІЙ

Сучасний етап реформування агропромислового комплексу України вимагає розробки заходів щодо ефективного та раціонального використання земельних ресурсів, формування повноцінного ринку землі, функціонування якого не може бути ефективним без оцінки земельних ділянок.

Дані грошової оцінки земельних ділянок, у тому числі вкритих лісовою рослинністю, та відображення їх на спеціальних тематичних картах є однією із важливих складових інформаційної бази формування ринку землі. Картографічні матеріали завжди були потужним інформаційним джерелом просторової інформації, без яких неможливо уявити розробку заходів з управління, охорони та раціонального використання земельних ресурсів.

Науково-методична база складання тематичних карт земельних ділянок, вкритих лісовою рослинністю (зокрема оціночних) є архаїчною та потребує оновлення з врахуванням концепції геоінформаційного картографування та запровадження з 2013 року геоінформаційної моделі Державного земельного кадастру. Саме це й зумовлює необхідність складання тематичних карт оцінки земельних ділянок, вкритих лісовою рослинністю з використанням цифрових технологій обробки просторових даних і використання даних дистанційного зондування Землі.

ГІС є важливим засобом обробки інформації щодо існуючого стану та оцінки використання земель, а також інструментом контролю за його змінами.

Наразі структурно-графічна модель лісового господарства України включає в себе такі головні напрямки як: лісові ресурси, лісовпорядкування, лісоексплуатація, відтворення лісів, охорона та екостан лісів, економіка, освіта і наука, транспортування і ринок деревини. На наше переконання, ця модель потребує підсилення, з позиції оцінки земельних ділянок, вкритих лісовою рослинністю.

Висновки. Розроблення тематичних карт оцінки земельних ділянок, вкритих лісовою рослинністю має здійснюватися з використанням сучасних ГІС-технологій та даних ДЗЗ. Актуальна та достовірна інформація про вартість земельних ділянок використовуватиметься органами державної влади та місцевого самоврядування, юридичним і фізичним особам для прийняття рішень щодо раціонального ведення лісового господарства в умовах формування ринкових земельних відносин.

УДК 336.226.1:339.9.012.23(477)

БАХТІНА Л.М., студентка 3 курсу

Науковий керівник – БЕЗПАЛА О.В., викладач

Технологіко-економічний коледж БНАУ

МІСЦЕ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ЗАВОД ПАКУВАЛЬНОГО ОБЛАДНАННЯ «ТЕРМО-ПАК»)

Податок на прибуток підприємств – один із найважливіших податків, який є основою податкової системи України. Податок на прибуток – це той податок, який використовується в структурній економічній політиці, а також може застосовуватися для підтримки стабілізаційної політики, оскільки його можна розглядати як активний інструмент макроекономічної політики, що є однією із його важливих позитивних ознак.

На сучасному етапі економіка України опинилася перед вирішальним вибором своєї спрямованості, а саме перед інтегруванням до Європейського Союзу. Тому дуже актуальним постає питання щодо оподаткування підприємницької діяльності, від якої залежить добробут держави на політичному, економічному та соціальному рівнях.

Об'єктом дослідження є оподаткування прибутку підприємств на прикладі ТОВ «Завод пакувального обладнання «Термо-Пак».

ТОВ «Термо-Пак» працює на ринку з 1995 року. На ньому було створено першу пакувальну машину, що за своїми характеристиками забезпечувала продуктивність 250-300 упаковок за годину. За останні три роки підприємство збільшило випуск товарної продукції на 21,3%. Середньорічний темп росту складає 10%.

Українська податкова система є однією з найбільш складних і найменш ефективних не тільки серед країн з розвинутою економікою, а й у глобальному порівнянні. У рейтингу податкових систем підготовленому Світовим банком у 2011 році, Україна посіла 181 місце зі 183 досліджуваних країн.

Нестабільність, внутрішня суперечливість і неузгодженість податкового законодавства можуть оптимізувати такі заходи: формування єдиного концептуального правового розуміння на засадах визнання принципу верховенства права і побудованих на ньому принципів верховенства Конституції і закону; суворе дотримання правил законодавчої техніки; доступність текстів законопроектів для широкого ознайомлення та обговорення серед громадськості тощо.

Зменшення податкового тиску на платників податків, які не мають пільг і виконують свої платіжні зобов'язання може стати застосування державних форм підтримки, поширених у країнах з розвинутою ринковою економікою: звільнення деяких підприємств від необхідності ведення звітності про результати господарської діяльності та запровадження спрощеної системи бухгалтерського обліку і звітності.

БЮДЖЕТНЕ ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ

Бюджетна система є провідною ланкою державних фінансів. Держава використовує бюджет як інструмент реалізації своєї соціально-економічної політики, адже він відображає складну систему перерозподільних відносин у суспільстві, охоплює практично кожну юридичну та фізичну особу. Крім того бюджет є тим інструментом за допомогою якого здійснюється регулювання економічних процесів. Тому питанням, що стосується планування бюджету України виділяється дедалі більше уваги.

Відповідно до цього в даній науково-дослідній роботі проведено аналіз бюджетного планування в Україні, висвітлені наявні плюси і мінуси його створення, а також видимі наслідки прийнятих бюджетів за 2010-2012 рр.

Метою наукової роботи являється дослідження процесу бюджетного планування в Україні, зокрема факторів, що на нього впливають, визначення шляхів покращення показників бюджетів.

Прогнозування і планування являє собою складний багатоступінчатий процес, у ході якого повинне зважуватися велике коло різних соціально- економічних і науково-технічних проблем, для чого необхідно використовувати в сполученні найрізноманітніших методів.

Щодо планування надходжень до бюджету, то тут необхідно відмітити, що основну частину доходів складають різні податки та збори. Так останніми роками в Україні намітилася стійка тенденція збільшення надходжень прибуткового податку до зведеного бюджету, причому темпи зростання його надходжень за останні два роки значно перевищують надходження інших податків і платежів.

За результатами проведеного дослідження дійшли таких висновків:

1.) Найбільш проблемною ланкою державного бюджету є видатки на соціальну сферу. Необхідно скоротити видатки і збільшити надходження.

2.) Вплив інфляції на бюджетну систему України багатофакторний, тому програма по боротьбі з інфляцією повинна включати комплекс дій, направлений на оздоровлення фінансового стану в країні.

3.) Реформування та підвищення відповідальності місцевих органів влади є дуже важливим для підвищення довіри до середньострокових цілей фіскальної політики.

4.) Без зниження рівня інфляції не можуть бути ефективно використані витрати бюджету, направлені на соціальні потреби.

УДК 330.341

ЛЮБЧЕНКО О.О., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **ЗАЙЦЕВА Н.І.**, викладач

Технологічно-економічний коледж БНАУ

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ – РИТМІЧНА СИЛА В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

Поняття конкурентоспроможності продукції характеризує її властивість задовольняти певні конкретні потреби споживача на відповідному ринку і мати перевагу над такою ж продукцією інших товаровиробників. Це означає здатність підприємства до ефективної господарської діяльності та забезпечення його прибутковості за умов ринку, тобто здатність витримувати конкуренцію на ринку, маючи вагомі переваги над виробами інших товаровиробників.

Конкурентоспроможність продукції залежить від багатьох факторів. Практично вона вирішується ще на стадії проектування. Від закладеної технології виробництва, параметричних вимог до певного виробу, його кількісних і якісних показників, переваг над ідентичним виробом буде залежати конкурентоздатність даного виробу на ринку.

Результати проведенного наукового дослідження конкурентоспроможність країн показали, що Україна, піднявшись на дев'ять позицій, посіла 73 місце в підсумковому рейтингу конкурентоспроможності 144 країн світу. Було виявлено, що існує п'ять найпроблемніших чинників для ведення бізнесу в Україні.

Найнегативнішим чинником для ведення господарської діяльності в Україні є мінімальний доступ до фінансування. На другому місці корупція, далі податкове адміністрування, розміри податків, неефективний урядовий апарат.

Підводячи підсумки проведенного наукового дослідження можна сказати, що для виходу на міжнародний ринок із товарною продукцією необхідно створити однакові умови для наших підприємств із підприємствами, які виготовляють ідентичну продукцію за кордоном – це буде справжня чесна конкурентна боротьба між товаровиробниками.

УДК 330.001.5

ЛЮБЧЕНКО О.О., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **ЗАЙЦЕВА Н.І.**, викладач

Технологічно-економічний коледж БНАУ

АНАЛІЗ ПРИБУТКУ І РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПІДВИЩЕННЯ НА КОНДИТЕРСЬКУ ПРОДУКЦІЮ ПІДПРИЄМСТВА «РОСИЧ»

Кожен підприємець при відкритті своєї справи чітко аналізує і досліджує потребу у матеріальних, фінансових та трудових ресурсах. Якщо ж цього не зробити підприємство не буде мати стабільного доходу та не досягне найкращих результатів при найменших затратах. Для здійснення успішної діяльності на ринку продовольчих товарів необхідна детально розроблена і добре продумана стратегія підприємства.

Метою проведення науково-дослідницької роботи є виявлення причини збитковості деяких видів продукції ПАТ «Росич», аналіз діяльності підприємства за 2011, 2012 роки, розробка заходів по усуненню збиткових виробів і отримання якомога більшого прибутку.

Об'єктом дослідження є публічне акціонерне товариство «Росич», основними видами діяльності якого є виготовлення кондитерських виробів в асортименті, чіпсів, соків.

За результатами аналізу за попередні 2011-2012 роки при проведенні науково-дослідницької роботи по плануванню діяльності ПАТ «Росич» були заплановані такі економічні показники на 2013 рік:

Випуск товарної продукції становить 10547368 грн., що на 103 % більше, ніж у 2012 році; чисельність робітників у 2013 році буде зменшена на 3 чоловіки з метою підвищення продуктивності праці, яка становитиме 527368,4 грн. у 2013 році проти 445537,65 грн. у 2012 році. Фонд оплати праці у 2013 році збільшиться на 104,2 % порівняно з 2012 роком і становитиме 1360229,4 грн.

Собівартість товарної продукції знизиться порівняно з 2012 роком на -180000 грн., витрати на 1 грн. у 2013 році заплановано 0,75 грн. порівняно з 2012 роком 0,82 грн., що становить абсолютне відхилення -0,07 грн. Прибуток збільшиться на 480002 грн. або на 123%, рентабельність 26% у 2012 році сягне 33% у 2013 році.

Оскільки збитковими являється тільки чотири види продукції, то для того, щоб ліквідувати її збитковість, я у своїй науково-дослідній роботі пропоную використати на підприємстві «Росич» заходи, котрі вважаю дієвими і, які перевірила в процесі аналізу роботи. Для досягнення такого результату слід запровадити цілий комплекс заходів щодо поліпшення використання матеріальних, трудових ресурсів, удосконалення організацією виробництва, технічний розвиток і управління підприємством в цілому, а саме:

- розширення ринків збуту нашої продукції за рахунок зменшення собівартості та збільшення асортименту;
- збільшення обсягів виробництва;
- зниження собівартості продукції;
- впровадження енергозберігаючих технологій.

УДК 336.13:658.115

ГАРКАВА Ю.О., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **БЕЗПАЛА О.В.**, викладач

Технологіко-економічний коледж БНАУ

ФІНАНСИ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ (НА ПРИКЛАДІ ЖАШКІВСЬКОГО РАЙОННОГО УПРАВЛІННЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ)

В країнах з перехідною економікою (до них належить Україна) фінанси державних підприємств та їхні окремі ланки необхідно постійно досліджувати та вдосконалювати. Фінансова система і фінанси, зокрема державних підприємств, використовується як індикатор національної економіки, зростання добробуту, обмеження негативних моментів в економічному зростанні.

Дослідження фінансів державних підприємств є вагомим, оскільки правильність їх організації забезпечує підвищення ефективності їх використання і функціонування підприємств в цілому.

Діяльність державних підприємств здійснюється насамперед у сферах, розвиток яких неможливий або недоцільний з використанням приватного капіталу.

Об'єктом дослідження є Жашківське районне управління ветеринарної медицини.

Жашківське районне управління ветеринарної медицини було створено в 2002 році відповідно до реорганізації та реструктуризації в ветеринарній медицині. Ця державна організація функціонує під керівництвом Міністерства аграрної політики та продовольства України.

В 2012 році вартість основних засобів зросла відносно 2010 року на 32,61%, що свідчить про збільшення матеріально-технічної бази. Спостерігається збільшення на 32,60% вартості фонду необоротних активів - це означає, що організація розширюється та оновлюється. Крім того, в 2012 році зростають доходи загального фонду на 39,93%, тобто збільшення надходжень з бюджету, а також доходи від оплати за послуги на 51,83% відносно 2010 року, як наслідок - зростання прибутковості установи. Спостерігається збільшення поточних видатків на 42,73%, що свідчить про покращення забезпечення поточної діяльності, але рівень капітальних видатків знизився на 93,47%, що зможе привести до застаріння інструментів та обладнання, що може в свою чергу негативно позначитись на прибутковості.

Державні підприємства частково або повністю фінансуються державою. Проте, прослідковується тенденція до його скорочення, що негативно впливає на функціонування підприємств. Тому необхідно постійно контролювати за рівнем забезпечення ресурсами державних підприємств та реагувати на зміни.

Об'єктивно зумовлена тенденція скорочення державного сектора економіки України в умовах її реформування призвела до суттєвого спаду інтересу науковців до дослідження теоретичних і практичних питань функціонування державних підприємств у новому економічному середовищі. Це певною мірою позначилось на історичному зниженні ефективності діяльності цих підприємств у сучасних умовах, погіршення їх фінансового стану, підвело багато з них до межі банкрутства. Практика свідчить, що за рівнем ефективності фінансового управління державні підприємства на сучасному етапі суттєво поступаються суб'єктам господарювання альтернативних форм.

Основними напрямками удосконалення організації фінансової діяльності державним підприємств мають бути: оптимальне фінансове планування, ефективний фінансовий аналіз та контроль, запровадження нормування обігових коштів та комерціалізація підприємств державного сектора, здійснення реструктуризації.

УДК 338.3

КОЛОМІЄЦЬ О.Г., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **ЗАЙЦЕВА Н.І.**, викладач

Технологічно-економічний коледж БНАУ.

АНАЛІЗ ПЛАНУВАННЯ ПРИБУТКУ І РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПЛОДООВОЧЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПАТ “БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ КОНСЕРВНИЙ ЗАВОД”

Основна мета підприємства в ринкових умовах це забезпечення споживача необхідною йому продукцією в певні строки, заданої якості з мінімальними витратами і максимальним економічним ефектом (прибутком). Досягнення поставленої мети неможливе без здійснення обґрунтованого і ефективного планування його діяльності. Виконання даних умов забезпечується попереднім аналізом роботи підприємства.

Об'єктом дослідження є діяльність ПАТ “Білоцерківського консервного заводу”, основними видами діяльності якого є промислова переробка плодів, овочів та м'яса, а також виготовлення плодоовочевих та м'ясних консервів. В ході наукового дослідження було здійснено аналіз економічної діяльності підприємства за 2011 та 2012 рік.

За результатами аналізу було проведено планування діяльності підприємства на 2013 рік. При цьому збільшено випуск товарної продукції на 31 887,60 грн., або на 101,52 % та продуктивність праці відповідно на 101,21%.

За результатами проведеного аналізу та планування фінансово-господарської діяльності даного підприємства було виявлено такі основні джерела підвищення прибутку:

- Підвищення якості продукції і пошук більш вигідних ринків збуту.
- Збільшення обсягу реалізованої продукції (ПАТ “Білоцерківський консервний завод” у 2013 році планує реалізувати продукцію на суму

2125 843,00 грн., що порівняно з попереднім 2012 роком більше на 31 887,60 грн., що свідчить про підвищення ефективності виробництва);

- Зменшення собівартості продукції за рахунок впровадження НТП та більш ефективного використання ресурсів (порівняно з 2012 роком, собівартість реалізованої продукції 2013 року зменшиться відповідно на

22 060,28 грн.).

Здійснення даних заходів за результатами проведеного дослідження супроводжуватиметься збільшенням прибутку. Передбачено що порівняно з 2012 роком, у 2013 він збільшиться на 53 947,88 грн. і становитиме 550 103,38 грн., що на 110,87 % більше ніж у 2012 році.

УДК 330.131.7:63

ЗАБРОДСЬКА С.О., студентка 4 курсу

Науковий керівник – **ЯЛОМИСТИЙ О.Б.**, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

КЛАСИФІКАЦІЇ РИЗИКІВ З ВРАХУВАННЯМ ОСОБЛИВОСТЕЙ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА.

В Україні процеси реформування аграрного сектору проходять непросто. На сьогодні їх результатом є складний фінансовий стан сільськогосподарських підприємств, значне зменшення поголів'я сільськогосподарських тварин, збитковість тваринницької галузі, зниження рівня життя в сільській місцевості. Однією з причин такого стану є те, що на початку реформ в аграрному виробництві не були враховані можливі ризики реформування та їх вплив на результати діяльності сільгоспідприємств, а також не були напрацьовані адекватні інструменти та механізми їх мінімізації.

Стає зрозумілим, що система мінімізації агро - ризиків, як комплекс ефективних механізмів та інструментів держави та приватного сектору, є необхідною складовою частиною ринкової інфраструктури та одним з базових елементів сталого розвитку галузі.

Існує досить велике число різноманітних підходів до типізації ризиків і вище зазначена класифікація ризиків відтак є невичерпною. Підприємницькі ризики є невід'ємною та беззаперечною частиною господарської діяльності підприємства. Тому результативність дій підприємця, подолання невпевненості у майбутніх результатах залежить насамперед від можливості та вміння правильно оцінити ступінь ризикованості намічених операцій та вжити необхідних заходів. Вміння правильно оцінити, до якої категорії віднести ту чи іншу ризикову ситуацію, дає можливість ефективно розробляти антиризикові заходи окремо по кожному виду ризику; найбільш точно встановлювати витратні характеристики кожного виду ризику; встановлювати ризикоутворюючі фактори, орієнтуватися на роботу з контрольованими параметрами ризику і невизначеності; точніше визначати вартісну оцінку початкового і кінцевого рівнів ризику.

УДК 338.5

ФУРМАН А.О., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **ЗАЙЦЕВА Н.І.**, викладач

Технологіко-економічний коледж БНАУ

АНАЛІЗ ТА ПЛАНУВАННЯ ЦІНИ ТА ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ПРОДУКЦІЮ ПП «ДРИГАЛО»

На сьогодні всі згодні з тим, що економічні реформи в нашій країні проводяться дуже повільно. Світовий досвід показує, що одним із способів структурної перебудови і стимулювання зростання національної економіки можуть бути вільні економічні зони. Прогнозується пожвавлення економіки в цілому, зростання бюджетних і реальних доходів населення і як наслідок – зниження соціально-економічної напруги. Для області це буде також корисним з точки зору

вирішення проблем зайнятості. Інвестиції дозволять наповнити споживчий ринок якісними товарами власного виробництва, призупинити відтік грошей за межі області, направивши їх на розширення виробництва.

Об'єктом науково-дослідної роботи є діяльність приватного підприємства «Дригало», основною діяльністю якого є виготовленням заморожених напівфабрикатів.

Необхідністю здійснення даної роботи, тобто метою, є дослідження діяльності підприємства ПП «Дригало», а також аналіз ціни та ціноутворення на продукцію. Це підприємство є лідером на ринку заморожених напівфабрикатів. В ході дослідження було здійснено аналіз економічної діяльності за 2011 – 2012 рр., який показав, що підприємство працює стабільно, покращує асортимент продукції та отримує прибуток.

На основі цього проведено планування на 2013 рік. Так випуск товарної продукції в наступному 2013 році збільшиться на 375472 грн., або на 100,8% і становитиме 46566069 грн.. На 2013 рік чисельність персоналу буде зменшена на 2 чоловіки порівнюючи з 2012 роком з метою підвищення продуктивності праці. Продуктивність праці збільшиться на 102,8% і буде становити 24779,87 для ПВП, і збільшиться на 105% і становитиме 92629,87 для робітників. Фонд оплати праці ПП «Дригало» на 2013 рік заплановано в сумі 1789843,24 грн. Витрати на 1 грн. товарної продукції становитимуть 4,51, це на 87,7% менше ніж в 2012р. Собівартість заморожених напівфабрикатів знизиться до 93,4%, що дасть можливість підприємству отримати прибуток в розмірі 12544403 грн.

Аналіз діяльності підприємства за попередні роки показав, що для збільшення прибутку підприємства необхідно впровадити комплекс заходів по зниженню цін на продукцію, а саме:

- збільшити випуск товарної продукції;
- розробити нові види продукції і розширити асортимент;
- економно витратити матеріальні, сировинні, енергетичні та фінансові ресурси;
- підвищувати продуктивність праці;
- заключити зв'язки з новими постачальниками на поставку дешевої сировини та матеріалів.

УДК 339.5:631.14:665.1

КАШУБА В.П., студент 6 курсу

Науковий керівник – **ЛОБУНЕЦЬ В.І.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ПІДПРИЄМСТВ ОЛІЙНО-ЖИРОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Підприємства олійно-жирового підкомплексу АПК є стратегічно важливою складовою харчової безпеки як країни в цілому, так і окремих регіонів. Вони входять у першу п'ятірку галузей харчової промисловості за обсягами виробництва, становлять важливу переробну ланку, є одним із основних джерел забезпечення споживчого ринку продовольством.

Продукція олійно-жирової галузі займає найбільшу питому вагу серед інших галузей харчової та переробної промисловості України, її частка сягає близько 49,5%.

За період 2009-2011 років обсяги експорту товарів підприємств олійно-жирової галузі виросли на 71,12%, обсяги імпорту у 2011 р. порівняно з 2009 р. зросли на 42,55%. За три роки обсяг зовнішньоторговельного обороту галузі також зріс на 66,94%. Сальдо торгового балансу постійно було додатнім, тобто обсяги експорту олійно-жирової галузі повністю покривали потребу в імпорті товарів для країни. Даний показник збільшився на 77,03%.

Темп росту сальдо зовнішньої торгівлі в 2010 р. у порівнянні з 2009 р. показник зріс на 32,81%, а в 2011 р. порівняно з 2010 р. на 25,7%. Зростання цих показників свідчить про загальне зростання в галузі, про підвищення ефективності зовнішньої торгівлі олією та олійними культурами, що і зумовлює нарощування обсягів виробництва підприємствами галузі.

Найбільший обсяг олії експортується до Індії – близько 26,7%, до Туреччини – 13,4%, Єгипету – 10,0%, Росії – близько 7,0%, Італії – 6,7%, Нідерландів – 6,5%, Іспанії – 3,6% та Саудівської Аравії – 2,3%. Ці країни є найбільшими споживачами української олії.

До складу основних виробників соняшникової олії у 2010/2011 маркетинговому році належать ГК «Кернел» з питоною вагою у загальній кількості виробленої продукції 22,0%, ПрАТ «Каргілл» - 13,3%, ПрАТ «Запорізький ОЖК» - 8,5%.

Виробництво соняшнику в Україні за 2011 р. збільшилось на 27,9% і складає 8,7 млн. т. (у вазі після доробки). Середня ціна на внутрішньому ринку соняшнику протягом 2011 р. була зафіксована переробними підприємствами на умовах EXW в межах 4200-4250 грн./т. Максимальна ціна протягом року, в серпні місяці 2011 року була на рівні 5050 грн./т., мінімальна - 2850 грн. /т. (в жовтні місяці), після прийняття змін до Закону України “Про затвердження ставок вивізного (експортного) мита на окремі види сільськогосподарських культур”.

Отже, необхідно вжити заходів щодо підтримки позитивних тенденцій, які склалися на сьогодні та не допустити погіршення ситуації, мається на увазі, проведення виваженого державного регулювання олійно-жирової галузі.

УДК 339.9:658.1:663.5

ОНУФРІЄНКО А.І., студент 6 курсу

Науковий керівник – **ЛОБУНЕЦЬ В.І.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВАМИ СПИРТОВОЇ ГАЛУЗІ

Оцінки обсягу споживання спирту в Україні сильно коливаються через значне тіньове виробництво даних товарів і контрабанди. Середній обсяг споживання даної продукції за останні п'ять років склав 27,2 млн. дал (без обліку контрабанди й тіньового виробництва), що відповідає оцінкам фахівців галузі, які оцінюють загальну ємність українського ринку спирту в 30-35 млн. дал на рік.

Окрім виробників міцних алкогольних напоїв, спирт використовують підприємства виноробної й парфумерної галузей, виробники ліків, слабоалкогольних напоїв, спиртового оцту, вибухових речовин і нітроцелюлози.

Експорт спирту в середині 90-х років минулого сторіччя займав 58-68% його виробництва і становив близько 43 млн. дал в рік. Внаслідок зниження виробництва й загального економічного спаду, а також зростання виробництва міцних алкогольних напоїв, експорт різко знизився й наприкінці 90-х становив приблизно 17-21% обсягу випуску, або 27-28 млн. дал. Останні роки, завдяки зростанню виробництва й налагодженню збуту, обсяги поставок за кордон зростають, але залишаються набагато меншими, ніж на початку 90-х. У 2011 році експорт спирту склав, відповідно до даних Держкомстату України, 10 млн. дал, що на 2%, або 0,2 млн. дал більше, ніж в 2010 році. Основними покупцями були Австрія (20%), Польща (19%) і Угорщина (19%).

У той же час Україна не є великим імпортером спирту через достатнє його виробництво усередині країни. У 2010 році було імпортовано 1,23 млн. дал, за оцінками фахівців, що на 18,5%, або 0,19 млн. дал менше, ніж в 2009-му.

Лідерами галузі є ДП „Імідж Холдинг” АК „Імідж Холдинг”, виробнича філія ТОВ «Фірма «Союз Віктан лтд» і ДП «Українська горілчана компанія "Мягков", на які припадає 58% виробництва даних виробів в 2011 році. Підприємства-лідери активно розширюють асортименти існуючої продукції, надають рекламну підтримку своїх уже широко відомих в Україні та за кордоном марок, збільшують обсяги виробництва, удосконалюють мережі збуту як за кордоном, так й в Україні. Їхній ефективній діяльності сприяє наявність стабільної сировинної бази, великий досвід виробництва, високий рівень споживання міцних спиртних напоїв в Україні й сусідніх країнах СНД, відносно низькі ціни на продукцію при високій якості.

Галузь продовжує стрімко відновлюватися після спаду виробництва, про що свідчить ріст обсягів виробництва, експорту й споживання товарів. Кількість виробників скорочується, однак у той же час виробники, що залишаються, значно збільшують обсяги випуску та інвестують значні кошти в устаткування, технології й рекламу своєї продукції.

УДК 339.9:658.1:663.5

ЯРИМЧУК Я.Ю., студент 6 курсу

Науковий керівник – **ЛОБУНЕЦЬ В.І.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У розробці стратегії враховується багато факторів: характер діяльності підприємства, його структура і кадровий потенціал, особливості галузі, тенденції розвитку макроекономічних процесів, стан правової бази, що регламентує умови господарської діяльності та ін.

Виходячи на міжнародний ринок, підприємства повинні здійснити аналіз міжнародного середовища, тобто застосувати стратегічний підхід. Цей підхід

покликаний сформувати перспективний курс розвитку організації та визначити стратегічні показники у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Вітчизняний експортний потенціал молочної продукції реалізується на 90% через ринок Російської Федерації, що підтверджується статистичними даними Держкомстату України, а також даними досліджуваних підприємств молокопродуктового підкомплексу.

Дослідження показали, що розвиток українсько-російських відносин на ринку молока і молочної продукції стримують, перш за все, значний вплив політичних факторів; відсутність в Україні міжнародних стандартів якості молока і молочних продуктів; низька якість сировини; відсутність належного контролю якості молока-сировини і, відповідно, молочної продукції, а також слабе маркетингове забезпечення діяльності вітчизняних молокопереробних підприємств на ринку Російської Федерації.

Ефективне функціонування підприємства на ринку Російської Федерації значно залежить від вміння керівництва підприємств гнучко і адаптивно реагувати на проблеми, які виникають на ринку молочної продукції; вміння підприємств адаптуватися до ринкових ситуацій; «завойовувати» ринки; враховувати вимоги і запити російських споживачів, широко використовувати маркетингові стратегії і заходи тощо.

Специфічні проблеми формування товарної стратегії на російському ринку можуть бути сформовані наступним чином: надання переваг російськими споживачами натуральній продукції; значне надання переваг продукції, виготовленої з натуральної сировини (молока); відповідність ціни і якості молочної продукції; екологічна безпечність молочної продукції. При формуванні стратегії росту через товари вітчизняні виробники молочних продуктів мають враховувати вимоги російських споживачів і вносити необхідні зміни в свою продукцію. Для російського ринку, враховуючи загальні «кризові» зовнішньоекономічні відносини між Україною і Росією, доцільно використовувати «індивідуальний» підхід і адаптувати свою продукцію до його вимог. Важливо, щоб продукція українських виробників виділялася серед різноманіття молочних продуктів на ринку Росії якістю, смаком, упаковкою тощо.

УДК 632.2:631.14

ЗЕМЛЯР Д.О., студентка 4 курсу

Науковий керівник – **ЯЛОМИСТИЙ О.Б.**, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

РОЗВИТОК СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ВИРОБНИЦТВІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ.

Спеціалізація сільськогосподарського виробництва органічно поєднана з його розміщенням. Вони є формами суспільного поділу праці і знаходяться в постійному взаємозв'язку та взаємозумовленості. Розміщення характеризує кількісний бік суспільного поділу праці і вказує, які види продукції, в якому розмірі й на яких площах виробляються на тій чи іншій території (в зоні, області, районі, мікрзоні, окремі виробничі одиниці). Спеціалізація відбиває якісний бік суспільного поділу

праці і вказує, виробництво яких саме видів продукції є переважаючим на даній території. Це - ефективна форма організації сільського господарства, яка дає можливість зосередити виробництво певних видів продукції на окремих територіях і підприємствах і одержати кращих результатів господарської діяльності.

Економічний стан підприємств і регіонів значною, а інколи вирішальною мірою залежить від вибору галузей сільського господарства та їх поєднання, тобто від спеціалізації виробництва. Спеціалізація — це не місцеве явище, притаманне лише окремим підприємствам, регіонам чи країнам. Уже багато років у світовому сільському господарстві простежується тенденція до поглиблення спеціалізації сільськогосподарського виробництва на всіх рівнях його організації. Все менша кількість підприємств і регіонів працює на принципі самозабезпечення, який раніше був домінуючим. На спеціалізацію сільськогосподарського виробництва впливають природно-кліматичні, економічні, біологічні і соціальні фактори. Одним з найважливіших є природно-кліматичний фактор. Результатом такого впливу є формування на території окремих держав, у тому числі й в Україні, природних зон, які мають чітку спеціалізацію на виробництві певних видів продукції.

УДК 339.3/5:665.58

КИРИЧОК І.Ю., магістрантка

Науковий керівник – **АРБУЗОВА Т.В.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОЦІНКА КОНКУРЕНТНИХ ПОЗИЦІЙ КОМПАНІЙ, СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ НА ТОРГІВЛІ КОСМЕТИЧНОЮ ПРОДУКЦІЄЮ НА ВНУТРІШНІХ ТА ЗОВНІШНІХ РИНКАХ

Світовий ринок косметики – один із найбільш стійких до зовнішніх впливів. Аналіз дослідження ринку косметики свідчить про незначний вплив економічної та фінансової криз на розвиток галузі косметичної продукції, що представляє особливий інтерес для вивчення. Таким чином, актуальність даної теми визначається необхідністю систематизації тенденцій розвитку світового і вітчизняного ринку косметики та шляхів покращення товарної структури вітчизняного ринку в умовах посткризової економіки.

Український ринок косметики та парфумерії є третім за величиною серед ринків Східної Європи, після Польщі та Росії. Крім того, український ринок є також найменш насиченим ринком. Продавці косметики оцінюють рентабельність галузі в 25%. За оцінками експертів, ринок зараз насичений приблизно на чверть. Це провокує його зростання. З'являються нові компанії, вже присутні підприємства розширюють свої мережі. За прогнозами аналітиків, потрібно ще п'ять років для повного заповнення ніші парфумерно-косметичного ритейла. Нині український парфумерно-косметичний ринок переживає стадію розвитку. Проте виробники і продавці парфумерно-косметичних товарів стурбовані: ставка на цінову конкуренцію, зроблена кілька років тому, себе не виправдала. На дешеві товари невисокої якості, які донедавна вважалися найбільше затребуваними покупцями, нині немає попиту. Тепер недорога косметика становить понад 60% ринку, косметика середнього цінового сегменту – близько 30%, дорога селективна – приблизно 10% ринку. Покупець готовий користуватися більш якісною і дорогою

продукцією, тому виробники спішно переходять від цінової конкуренції до якісної. На думку експертів, майбутнє за сегментом «екологічної продукції», особливо для жінок, які готові купувати більш високоякісну та корисну продукцію.

Особливого успіху на українському ринку досягають закордонні фірми, зокрема Procter & Gamble, Oriflame, L'Oreal, Beiersdorf, Avon. За рік імпортери збільшили обсяги продажу продукції в майже у 1,5 рази. Продукція іноземного виробництва складає 60-90 % від загальної кількості пропонованого товару, а в цілому по ринку 70-75 %. У 2012 р. продажі засобів особистої гігієни виросли на 4% в гривневому еквіваленті, а в натуральному виразі – на 6%.

Загалом український ринок парфумерно-косметичних товарів є одним з найбільш містких і перспективних серед інших непродовольчих товарів. На сучасному етапі для вітчизняних виробників головні завдання складаються з покращення якості і розширення асортименту продукції, підвищення її конкурентоспроможності.

УДК 338.5

БУХАНОВСЬКИЙ Я.В., студент 3 курсу

Науковий керівник – **ЗАЙЦЕВА Н.І.**, викладач

Технологічно-економічний коледж БНАУ

АНАЛІЗ ЦІНИ ТА ЦІНОУТВОРЕННЯ ДЛЯ КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ НА ПП «МАРШАЛОК»

Ефективність роботи ПП «Маршалок» залежить від багатьох факторів: попиту на продукцію, що випускається, її конкурентоспроможністю, технічного рівня виробництва і його відповідності сучасним вимогам, кваліфікації виробничого і управлінського персоналу тощо.

Дослідження діяльності ПП «Маршалок» зумовлено необхідністю її аналізу в попередні роки та визначення вірних орієнтирів в плануванні на 2013 рік.

Підсумки розвитку економіки України за 2012 року показали, що кризова ситуація, яка розгортає свої позиції як в євроні, так і на азійських ринках, все активніше охоплює простори України. Ще на початку липня віце-прем'єр-міністр інфраструктури України Борис Колесніков зізнався, що на організацію Євро-2012 в Україні було витрачено близько 5 мільярдів доларів, а повернулося в скарбницю близько 1 мільярда доларів. Тобто економіка України, не зважаючи на прогнози, в 2012 році зазнала втрат.

Проведений аналіз діяльності підприємства та її планування оснований на фінансовій звітності ПП «Маршалок», одним з видів діяльності якого є виготовлення кондитерських виробів.

Як свідчать результати проведеної науково-дослідної роботи на 2013 рік **заплановано** випуск товарної продукції на 5656344,65 грн. що на 102,17% більше ніж у 2012 році.

На 2013 рік чисельність працюючих по категорії робітники буде зменшена на 3 чоловіки, проти 2012 року з метою підвищення продуктивності праці. Продуктивність праці у 2013 році становитиме 145034,48 грн., що на 110% більше ніж у 2012 році.

Фонд оплати праці на ПП «Маршалок» на 2013 рік заплановано в сумі 1532804,46 грн., що на 104,78% більше ніж у 2012 році, це пов'язано зі збільшенням заробітної плати галузі.

Середньомісячна заробітна плата одного працюючого на підприємстві на 2013 рік становитиме 2717,74 грн., що на 279,56 грн. більша ніж у 2012 році.

Витрати в 2012 році становили 0,79 грн., а на 2013 заплановано 0,75 грн., що на 0,04 грн. менше.

Кожне підприємство для отримання більшого прибутку намагається знизити собівартість випущеної продукції. ПП «Маршалок» розробило комплекс заходів, щодо її зниження: зміна цін на ресурси та енергію, введення у дію нових законодавчих актів із праці та заробітної плати, з оподаткування тощо, поліпшення використання усіх матеріальних і трудових ресурсів, поліпшення організації виробництва, технічного розвитку, удосконалення планово-економічної роботи і управління підприємством в цілому.

Зниження собівартості продукції і витрат на 1 грн. товарної продукції в 2013 році дасть підприємству прибуток в розмірі 1414560,29 грн., що на 229126,05 грн. більше ніж у 2012 році.

Аналізуючи діяльність роботи підприємства за попередні роки бачимо тенденцію до збільшення випуску продукції, розширення асортименту, зниження собівартості і збільшення прибутку, що свідчить про розвиток підприємства і підвищення його конкурентоспроможності.

УДК 339.13:658.114.25:637.1 (477)

НЕЧИТАЙЛО Я.В., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **ГНЄДІЧ В.І.**, викладач

Технологіко-економічний коледж БНАУ

ВПЛИВ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОКОПЕРЕРОБНОГО ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ МОЛОЧНИЙ КОМБІНАТ»

Серед найбільш актуальних проблем розвитку підприємств молокопереробної галузі є управління конкурентоспроможністю продукції. Рішення про вибір альтернативних заходів з управління конкурентоспроможністю підприємства має спиратися на результати оцінки та порівняння кінцевого ефекту комерційної діяльності. У зв'язку зі значною конкуренцією на сировинному ринку виробництво готової молочної продукції все у більшій мірі концентрується на великих підприємствах.

Об'єктом дослідження є конкурентоспроможність молоко продукції ТОВ «Білоцерківський молочний комбінат», який працює на ринку з 2008 року.

Одними із важливих чинників, що впливають на конкуренто-спроможність продукції є сировина – це молоко вищого і першого гатунків, яке постачається від сільгосп підприємств в радіусі 200 км, якісні показники – на підприємстві впроваджено інтегровану систему управління якістю та безпечністю харчових продуктів у відповідності з вимогами ДСТУ ISO 9001:2009, ДСТУ ISO 22000:2007 та використання цінових рівнів (клас-економ, медіум-сегмент та преміум-клас), які

притаманні відомим торговим маркам.

Відповідно до проведеного аналізу діяльності молокопереробних підприємств Київського регіону було визначено їх ринкові позиції через конкурентоспроможність продукції, яка представлена певними торговими марками на окремих ринкових сегментах.

Популярність продукції визначених торгових марок – ТОВ «Білоцерківський молочний комбінат» – «Біла лінія», ВАТ «Галактон» – «Простоквашино», ВАТ «Яготинський маслозавод» – «Яготинське» та прихильність до неї споживачів формує рівень конкурентоспроможності продукції в певних ринкових сегментах. Збалансованість розподілу торгових марок дає можливість утримувати існуючі конкурентні позиції в певних сегментах ринку

Враховуючи, що конкурентоспроможність є комплексною багато-аспектною характеристикою товару, то саме ця складова і визначає переваги молокопродуктів БМК на ринку порівняно з аналогічними товарами — конкурентами, як за ступенем відповідності конкретній потребі, так і за витратами на їх задоволення.

Конкурентоспроможність повніше розкривається через систему економічних показників – з нарощуванням виробничих потужностей зростає обсяг реалізованої продукції, а також доходи підприємства.

З метою підвищення конкурентоспроможності готової продукції та її позитивного впливу на ефективність комерційної діяльності «Білоцерківський молочний комбінат» вважаємо за необхідне – розширити джерела закупівлі сировини; удосконалити маркетингову стратегію по створенню брендів Milk Life, Біла лінія, Premiale; забезпечувати ринок якісною молочною продукцією у декількох цільових та цінових сегментах; утвердитися й закріпитися в сегментах молочного ринку; з метою максимізації ринкової частки інформувати споживачів про випуск нових продуктів, їх імідж.

УДК 338.439.6:664.6 (477)

ГРИЦАК А.В., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **ГНЄДІЧ В.І.**, викладач

Технологіко-економічний коледж БНАУ

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА КРАЇНИ-ОДНА З ОСНОВНИХ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ КП «БІЛОЦЕРКІВХЛІБПРОДУКТ»

Надійне забезпечення країни продовольством має стратегічне значення. Зростання населення супроводжується збільшенням потреби населення в продуктах харчування. З огляду на дану проблему пріоритетного значення набуває розвиток зернопереробної галузі.

Метою наукової роботи є дослідження діяльності, впливу внутрішніх і зовнішніх чинників на рівень продовольчого забезпечення населення зернопереробного колективного підприємства «Білоцерківхлібопродукт», до складу якого входить млин завод потужністю 500т переробки зерна, елеватор ємністю 62,3 тис. тон, крупзавод потужністю 360т переробки зерна. Це дає можливість постійно розширювати асортимент готової продукції, нарощувати виробничі потужності та бути конкурентним на ринку товарів та послуг. Висока якість продукції

підприємства відповідає вимогам державних стандартів - це сприяло виходу підприємства на зовнішньо - економічні ринки, зокрема крупу гречану реалізують в Німеччину, Канаду, Іспанію, а також в країни ближнього зарубіжжя - Росію, Білорусь. Ефективно працює підсобне тваринницьке господарство по вирощуванню свиней, ВРХ та виробництву молока, яке розташоване в с. Яблунівка. Ковбасний цех потужністю 200кг виробів за зміну забезпечує продукцією торговельну мережу міста. Обладнана міні-хлібопекарня потужністю 500 кг хлібних виробів за зміну. Асортимент виробів складає 12 найменувань, реалізація здійснюється засобами пересувної торгівлі.

Підприємство є одним з активних учасників міських ярмарок по реалізації сільськогосподарської продукції. Вироби, які користуються високим попитом у населення (борошно пшеничне вищого сорту покращеної якості, гречка) надходять у продаж за відпускною ціною - це сприяє задоволенню потреб у продуктах першої необхідності малозабезпечених верств населення.

Комбікормовий завод «Van Aarzen» виготовляє та реалізовує комбікорма для всіх видів тварин та птахів за стандартними рецептами, а також на замовлення.

На підприємстві обладнаний цех з переробки зародків пшениці по виробництву дієтичних добавок «Олія із зародків пшениці», «Глюкорн», «Шрот зародків пшеничних харчових», які містять корисні мікроелементи та захищають імунну систему людини. Вирішення проблеми продовольчої безпеки країни із одночасним збереженням якості продукції підприємства можливе при вирішенні першочергових завдань: ефективно розвивати власне виробництво сировини; забезпечувати населення екологічно чистими, повноцінними та безпечними продуктами; удосконалювати систему збуту продукції; організувати фірмову торгівлю; встановлювати комерційні зв'язки із оптовими продовольчими ринками.

УДК 517.538

КИРИЧЕНКО А. В., студентка 2 курсу

Керівник – **МЕЛЬНИЧЕНКО О.П.**, канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ВИРОБНИЧІ ФУНКЦІЇ БАГАТЬОХ ЗМІННИХ

Важливими елементами мікро- й макроекономічної теорії раціонального господарювання є, з одного боку, виробник, який витрачає економічні ресурси для виготовлення товарів або надання послуг, а з іншого – виробничі технологічні процеси. Вивчаючи економічні процеси в сучасному суспільстві для побудови економіко-математичної моделі, яка описує внутрішній бік виробництва, потрібно зібрати необхідну інформацію про фактори й ресурси, які впливають на обсяг продукції, що випускається.

Тому метою роботи було дати характеристику виробничим функціям багатьох змінних та навести приклади.

Виробнича функція – це функція, незалежні змінні x_i якої набувають значень обсягу ресурсів, що використовуються у виробництві (факторів виробництва), а залежна змінна y – значення обсягу продукції, котру випускає дане підприємство, фірма або галузь.

Для окремого підприємства виробнича функція $f(x_1, x_2, \dots, x_n)$ може пов'язувати обсяг випуску продукції з витратами робочого часу за різними видами трудової діяльності, різноманітними видами сировини, енергії, основного капіталу тощо. Виробничі функції такого типу характеризують технологію підприємства.

Будуючи виробничу функцію для регіону або країни в цілому, за обсяг річного випуску y зазвичай беруть їхній сукупний продукт, як ресурси розглядають основний капітал ($x_1 = K$ – обсяг основного капіталу, що використовується протягом року) і працю ($x_2 = L$ витрати праці, що використовується протягом року). Таким чином, отримуємо двофакторну виробничу функцію $y = f(x_1, x_2) = f(K, L)$, наприклад функцію Кобба-Дугласа.

УДК 330.42

ГЛАЗЕПО І. С., студентка 2 курсу

Керівник – МЕЛЬНИЧЕНКО О.П., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОБЧИСЛЕННЯ СЕРЕДНІХ ЗНАЧЕНЬ ЕКОНОМІЧНИХ ФУНКЦІЙ

Визначений інтеграл займає належне місце в задачах економічного змісту. Одним з його застосувань є обрахування середніх витрат, доходу та прибутку за певний проміжок часу.

Тому метою роботи було узагальнити знання інтегрального числення і застосувати здобуті навички при обрахуванні середніх значень у економічних обчисленнях.

Розглянемо наступні функції: $C = C(t)$, $R = R(t)$, $P = P(t)$ – відповідно змінні витрати, доход і прибуток підприємства, то їх середні значення за час від t_0 до t_1 обчислюють за формулами:

$$C_{\text{сеп}} = \frac{1}{t_1 - t_0} \int_{t_0}^{t_1} C(t) dt, \quad R_{\text{сеп}} = \frac{1}{t_1 - t_0} \int_{t_0}^{t_1} R(t) dt, \quad P_{\text{сеп}} = \frac{1}{t_1 - t_0} \int_{t_0}^{t_1} P(t) dt.$$

Вивчаючи граничні функції: граничний доход, граничні витрати, граничний прибуток було показано, що граничні функції можна отримати з відповідних економічних функцій диференціюванням. Інтегрування дає змогу розв'язати обернену задачу: знайти дану економічну функцію за відомою граничною функцією.

Якщо $C'(x)$ і $R'(x)$, $P'(x)$ – відповідно функції граничних витрат, доходу та прибутку підприємства, то при реалізації x одиниць товару зміни витрат, доходу й прибутку зі збільшенням реалізації виробленої продукції від a до b одиниць обчислюють за формулами

$$C(b) - C(a) = \int_a^b C'(x) dx, \quad R(b) - R(a) = \int_a^b R'(x) dx, \quad P(b) - P(a) = \int_a^b P'(x) dx.$$

УДК 517.3

МАЙСТРЕНКО А. А., студентка 1 курсу

ЕКОНОМІЧНІ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕГРАЛЬНОГО ЧИСЛЕННЯ

Відмітимо, що економічний зміст визначеного інтеграла полягає у тому, що він чисельно дорівнює обсягу виробленої продукції підприємством чи фірмою з продуктивністю праці $f(x)$ за інтервал часу $[0; T]$, тобто $q = \int_0^T f(t)dt$.

Мета роботи: представити застосування визначеного інтегралу в задачах економічного змісту.

Розглянемо виробничу функцію Кобба-Дугласа, яка враховує технічний прогрес, має вигляд $y = AK^\alpha L^\beta e^{\lambda t}$, де K – обсяг основного капіталу; L – обсяг трудових ресурсів; λ – інтенсивність розвитку виробництва, пов'язаного з технічним прогресом. Тоді згідно з економічним змістом виробничої функції обсяг виробленої за t років продукції визначається за формулою $q = \int_0^t f(t)dt$.

Розглянемо задачу визначення капіталу за відомими чистими інвестиціями. Чисті інвестиції – це загальні інвестиції, які надходять в економіку за певний інтервал часу, із відрахуванням інвестицій на відшкодування основних фондів. Таким чином, за одиницю часу капітал збільшується на обсяг чистих інвестицій. Припустимо, що капітал $K = K(t)$ збільшується за одиницю часу t на обсяг чистих інвестицій $I = I(t)$. Тоді чисті інвестиції – це похідна капіталу за часом t , тобто $I(t) = K'(t)$.

Часто в економічних дослідженнях доводиться знаходити приріст $K = K(t)$ є первісною для функції капіталу за інтервал часу від t_1 до t_2 , тобто $\Delta K = K(t_2) - K(t_1)$. Оскільки $K = K(t)$ є первісною для функції $I = I(t)$, то, використовуючи формулу, яка пов'язує первісну з визначеним інтегралом, можна записати:

$$\Delta K = K(t_2) - K(t_1) = \int_{t_1}^{t_2} I(t)dt$$

УДК 519.216.3:332.14

АТАМАНЕНКО О.В., студент 3 курсу

Науковий керівник – **НЕПОЧАТЕНКО І.А.**, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

НОВІ МЕТОДИ ПРОГНОЗУВАННЯ ДИНАМІКИ СВІТОГОСПОДАРСЬКОГО РОЗВІТКУ

Вивчення закономірностей економічного розвитку, передбачення криз, дослідження їх особливостей завжди ставилися до проблем високої значимості. Генеральним напрямом розвитку науки у новому столітті буде прогнозування, а «будь-який прогноз ... обов'язково спирається на математичні моделі».

До недавнього часу в світовій економіці переважали принципи необмеженої економічної свободи, ідеї внутрішньої саморегуляції ринкової системи господарства та пренебрежительное ставлення до регулюючої ролі держави. Такі ліберальні ідеї,

як показала криза, зазнали краху. У сформованих умовах виник підвищений інтерес до питання про роль держави в передбаченні кризи.

В умовах нинішньої кризи відбулося відродження ідей про великі цикли економічної динаміки. Кризи минають, а рух – безперервний. Після виходу системи зі стану хаосу її траєкторія набуває чіткості та стає можливим прогнозування розвитку. Тривалість великого циклу приблизно 40 років.

Дослідники прагнуть розробити математичні методи аналізу, які дозволяють виявляти в процесах, що відбуваються закономірності.

Роль державної політики в економічній сфері повинна залишатися високою і дієвою. Цього можна досягти при розумінні урядами циклічних закономірностей в економіці. Держави повинні відмовитися від віри в ідею лише саморегулюючого ринкового господарства. Вчення про циклічний розвиток економіки дозволяє державі завчасно і цілеспрямовано стимулювати діяльність в період депресії, запустити процес пожвавлення і підйому економіки в рамках нового циклу.

УДК 336.748.12

БОВГИРЯ І. Ю., студент 3 курсу

Науковий керівник – **НЕПОЧАТЕНКО І.А.**, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ІНФЛЯЦІЯ ТА МЕТОДИ БОРОТЬБИ З НЕЮ

Інфляція – це зростання рівня цін у країні впродовж певного періоду часу, що супроводжується знеціненням національної грошової одиниці.

Дефляція – зворотній процес, який виражається зниженням середнього рівня цін. Залежно від рівня розрізняють три види інфляції:

– помірну – галопуючу – гіперінфляцію. Економісти поділяють інфляцію на: передбачену і непередбачену; збалансовану і незбалансовану. Залежно від причин і механізму зростання рівня цін інфляцію поділяють на: інфляцію попиту; інфляцію витрат (інфляцію пропозиції)

Інфляцію поділяють також на класичну і сучасну.

Основними соціально-економічними наслідками інфляції є перерозподіл майна і доходів групами населення, падіння рівня життя народу та зниження ефективності функціонування національної економіки. Причини інфляції різноманітні. Серед головних причин виділяють такі: зростання грошової маси вищими темпами порівняно зі зростанням національного продукту; дефіцит державного бюджету; мілітаризація економіки; монополії та необґрунтовані привілеї; особливості структури національної економіки.

Боротьба з інфляцією є впорядкуванням державних фінансів, скорочення бюджетного дефіциту з перспективою його повної ліквідації.

Світова практика має цілий арсенал боротьби з інфляцією. Коли інфляція досягає великих масштабів і купівельна спроможність дорівнює нулю, неминучо стає нуліфікація грошей. Прикладом може бути Німеччина 1923р., або Угорщина 1946р. За таких умов старі грошові знаки вилучаються з обігу і замінюються новими. Нуліфікація як метод боротьби з інфляцією – надзвичайний захід.

До антиінфляційних заходів відносяться:

– індексація доходів; контроль за заробітною платою і цінами; регулювання сучасного попиту, збільшення податків, зниження державних витрат.

УДК 331.56/.57(477)

БОГДАН Я.М., студент 1 курсу

Науковий керівник – **НЕПОЧАТЕНКО І.А.**, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ ТА НАПРЯМИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ

У доповіді розглянуті проблеми безробіття і основні напрямки їх вирішення в Україні. Проблема безробіття в Україні є актуальною. Зростання безробіття створює комплекс проблем: скорочується купівельна спроможність населення, бюджет втрачає платників податків, підприємство – робочу силу. Збільшується ризики соціального напруження, додаткові витрати на підтримку безробітних.

Безробіття – це явище при якому характерно незайнятість частини робочої сили. Причин безробіття – дуже багато: спад економіки, технологічний прогрес та запровадження нових технологій, низькі інвестиції в економіку країни.

Основні проблеми ринку праці нашої держави пов'язані зі зростанням тривалості періоду безробіття, збільшення кількості громадян, які шукають роботу, існування труднощів щодо працевлаштування соціально незахищених верств населення. Нині найвищий рівень безробіття характерний для західних областей – Волинської, Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської та Тернопільської.

Найнижчі показники рівня безробіття склалися в Одеській області, м. Києві та Севастополі.

Визначимо економічні і соціальні наслідки безробіття:

- Скорочення обсягів виробництва валового національного продукту;
- Зниження податкового надходження до державного бюджету;
- Зростання виплат на соціальну допомогу безробітних;
- Знецінення наслідків навчання;
- Масова дискваліфікація;
- Посилення соціальної напруженості;
- Зниження трудової діяльності;

Для подолання безробіття в Україні потрібно:

- Реалізація державної та регіональної програми зайнятості;
- Проведення законодавства України у відповідність до міжнародних норм;
- Захист внутрішнього ринку праці;
- Забезпечення сприятливих умов для розвитку малого бізнесу.

УДК 330.3:336.27(477)

КОРОВЧЕНКО О.В., студент 2 курсу

ДИНАМІКА ВАЛОВОГО ВНУТРІШНЬОГО ПРОДУКТУ І ЗОВНІШНЬОГО БОРГУ УКРАЇНИ

Валовий внутрішній продукт (ВВП) — один із найважливіших показників розвитку економіки, який характеризує кінцевий результат виробничої діяльності економічних одиниць-резидентів у сфері матеріального і нематеріального виробництва. Вимірюється вартістю товарів та послуг, виготовлених цими одиницями для кінцевого використання. ВВП — сума валової доданої вартості (ВДВ) галузей плюс чисті податки на продукти (ПДВ) (ЧП) не зараховані до неї.

В Україні розрахунки ВВП здійснюють лише з середини 90-х із переходом від статистики Балансу народного господарства (БНГ) до прийнятої в усьому світі системи національних рахунків (СНР). На початку 1995 року Міністерство статистики України завершило розробку національних рахунків України згідно з концепцією затвердженою ООН у 1993 році. На динаміку ВВП у поточних цінах впливають зміни його фізичного обсягу і цін на товари та послуги. Щоб позбутися впливу цін, ВВП, національний дохід розраховують у зіставних цінах. Таким чином не враховується вплив інфляції. Переоцінку ВВП або внутрішнього доходу у зіставних цінах виконують для виробленого і використаного ВВП або внутрішнього доходу.

У міжнародній статистиці показники динаміки використаного ВВП і національного доходу розраховують методом дефлювання. При цьому ВВП (або національний дохід) у поточних цінах ділять на загальний індекс-дефлятор, який визначається на основі офіційно опублікованих індексів цін.

Другий важливий показник економічної незалежності держави є зовнішній борг країни. Державний борг - загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення. Боргова складова у системі державних фінансів має функціональне походження від державного кредиту.

Державні запозичення проводяться з метою покриття бюджетного дефіциту на державному і регіональному рівнях, цільового фінансування різноманітних програм, поповнення необхідних резервних активів, а також для рефінансування раніше здійснених державних запозичень.

В доповіді зроблено аналіз динаміки ВВП и зовнішнього боргу України з 1991 по 2011 роки в порівнянні з аналогічними показниками інших країн.

УДК 330.4:519.876.5

КОСТЕНКО А.С., студент 3 курсу

ВИКОРИСТАННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ КРИВОЇ ДЛЯ МОДЕЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Еволюція сучасної науки характеризується глибоким проникненням математичних методів дослідження у різні сфери наукової думки. Зокрема це стосується економіки, соціології, екології та інших гуманітарних дисциплін. З розвитком ринкових відносин і підприємництва посилюється необхідність ретельного та всебічного обґрунтування управлінських рішень в економіці, соціальній сфері та ін. Вагома роль у підтримці прийняття рішень належить математичним методам, передусім моделюванню та оптимізації. Процес прийняття науковообґрунтованих рішень в економіці, екології, соціальній сфері, при аналізі науково-технічних проблем тощо тісно пов'язаний з визначенням кількісних взаємо-зв'язків показників (факторів), що впливають на той чи інший процес, що досліджується.

В економіці поширені процеси, які спочатку поступово зростають, прискорюються, а потім знов уповільнюються свій розвиток, прагнучи певної межі. Наприклад, процес введення промислового об'єкта до експлуатації або зміна попиту на товари, що мають межу насичення тощо. Для моделювання таких процесів використовують так звані логістичні S-подібні криві зростання Гомперца і Перла-Ріда. Крива Гомперца відповідає рівнянню:

$$y = K \cdot e^{-b \cdot e^{a \cdot t}}, \quad (1)$$

де K – граничне значення кривої зростання (асимптота функції). Крива Перла – Ріда має наступний вигляд:

$$y = \frac{L}{1 + a \cdot e^{-b \cdot t}}, \quad (2)$$

де L – граничне значення функції, а a і b – додатні параметри.

Конфігурація графіка логістичної кривої Перла-Ріда близька до графіку кривої Гомперца, но перша має точку симетрії, яка співпадає з точкою перегибу графіка функції, а друга є асиметричною.

В доповіді показано, що невідомі параметри цих логістичних кривих зростання можна визначити на основі регресійного аналізу з використанням методу найменших квадратів і чисельного методу мінімізації суми квадратів відхилень статистичних даних від відповідних даних отриманих з рівняння регресії.

УДК 303.725.33

СИДОРУК О.П., студент 3 курсу

Науковий керівник – **НЕПОЧАТЕНКО В.А.**, д-р фіз.-мат. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Економічне зростання є основним показником розвитку і добробуту будь-якої країни і однією з головних макроекономічних цілей, досягнення якої зумовлене необхідністю випереджаючого зростання національного доходу в порівнянні із зростанням чисельності населення для підвищення рівня життя в країні.

Перед кожною країною стоїть питання, що необхідно зробити для повного використання наявних в економіці виробничих потужностей? Прийнято вважати, що, маючи фіксований обсяг ресурсів, економіка здатна забезпечити виробництво певного рівня ВВП в умовах повної зайнятості, а тому мета стабілізаційної політики усунути ситуацію недовикористання ресурсів, які є у розпорядженні.

Щодо теорії економічного зростання, то її основна проблема формулюється так: "Яким чином можна збільшити обсяг виробничих потужностей або, іншими словами, що потрібно зробити для збільшення потенційного рівня ВВП?"

В доповіді зроблено аналіз двох теорій економічного зростання: неокласична модель економічного зростання лауреата Нобелівської премії Роберта Солоу і теорія великих циклів динаміки розвитку М. Кондратева. Модель Р.Солоу дає змогу дослідити, як основні фактори виробництва – праця, капітал, технологічні зміни – впливають на динаміку обсягу виробництва, коли економічна система перебуває у рівноважному сталому стані.

Кондратьєв розвинув ідею Маршалла про рівновазі в короткому і довгому періодах, обґрунтовувалося існування малих, середніх і великих циклів. М. Кондратьєвим виділяється три порядку рівноваги:

I порядку: період, протягом якого виробничі умови не змінюються. Існують циклічні коливання товарних запасів і завантаження виробничих можливостей.

II порядку: розширення чи скорочення виробництва, у галузях підрозділи (виробництво предметів кінцевого споживання). Встановлюється внаслідок переливу капіталу.

III порядку: виробництво зменшується чи збільшується в галузях підрозділи.

У Кондратьєва 3 типу циклів: малі (3-4 року), середні (приблизно 8 років) і покладають великі (50 років).

В доповіді, на основі статистичних даних, зроблено висновок, що економічний розвиток країн добре узгоджується з теорією циклічного розвитку.

УДК 539.52

АФАНАСОВ Є.О., студент 2 курсу

Науковий керівник – **РЕВИЦЬКА У.С.**, канд. фіз.-мат. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЕЛАСТИЧНІСТЬ З МАТЕМАТИЧНОЇ ТОЧКИ ЗОРУ

Важливим напрямом застосування диференціального числення в економіці є введення з його допомогою поняття еластичності. Коефіцієнт еластичності показує відносну зміну досліджуваного економічного показника внаслідок одиначної відносної зміни економічного фактора, від якого він залежить, за незмінності інших факторів, що впливають на нього. Розглянемо функцію попиту на товар Q , що залежить від ціни p ($Q = q(p)$). Як суттєво змінюється функція Q залежно від зміни P

. Одним із показників реагування однієї змінної на зміну іншої є похідна $y' = \lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{\Delta y}{\Delta x}$, що характеризує швидкість зміни функції внаслідок зміни аргументу. В економіці цей показник незручний тим, що він залежить від вибору одиниць величин.

Значення похідної $q'_p = \lim_{\Delta p \rightarrow 0} \frac{\Delta q}{\Delta P}$ за кожної ціни P , яка виражається в гривнях

залежить від того, в чому виражається попит на товар – у кілограмах чи тонах. У I-му випадку похідна виражається в кілограмах на гривню, в II-му – у тонах на гривню, й відповідно її значення, за однієї й тієї самої ціни, будуть різними залежно від одиниці попиту. Тому для якісного визначення зміни аргументу в економіці вивчають зв'язок не абсолютних змін величин x і Y (Δx і Δy), а їхніх відносних або процентних змін.

Розрізняють еластичність функції від однієї змінної і функції від декількох змінних.

УДК 519.866:33

ВЕРЕМЧУК А.В., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **РЕВИЦЬКА У.С.**, канд. фіз.-мат. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ ВИТРАТ І ПРИБУТКІВ УМОВАХ ДОСКОНАЛОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Діяльність фірми в умовах чистої (досконалої) конкуренції означає, що в галузі одночасно діє велика кількість фірм і тому одна фірма виробляє настільки незначну частку загального обсягу виробництва, що не здатна впливати на ціну своєї продукції. Ціна стихійно формується ринком під впливом попиту і пропозиції. Виробнику залишається тільки погодитися з нею. Такі фірми називають «прайстайкер» (price-taker), тобто такими, що приймають ціну.

Нехай фірма випускає один товар (обсяг q) і використовує для його виробництва певні ресурси.

Доходом R (Revenue) фірми за певний період часу називають добуток загального обсягу продукції q на ринкову ціну p_0 цієї продукції:

$$R = p_0 q.$$

Витратами C (Cost) фірми називають її загальні витрати (TC – Total cost) за певний інтервал часу, тобто $C = p_1 x_1 + p_2 x_2 + \dots + p_n x_n = \sum_{i=1}^n p_i x_i$.

Прибутком P (Profit) фірми за певний інтервал часу називають різницю між одержаним нею доходом та витратами виробництва $P = R - C$, тобто $P = p_0 q - \sum_{i=1}^n x_i p_i$.

З математичного погляду ця задача фірми зводиться до розв'язання задачі про знаходження максимального значення функції прибутку $P = P(x_1, x_2, \dots, x_n)$, тобто функцію прибутку досліджують на екстремум і визначають, при яких $(x_1^*; x_2^*; \dots; x_n^*)$ вона набуває найбільшого значення.

УДК 33.012.42/.43-023.881

РУСАК А.М., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **РЕВИЦЬКА У.С.**, канд. фіз.-мат. наук

ПАВУТИННА МОДЕЛЬ РИНКУ

Модель дає змогу дослідити стійкість цін та обсягів товарів на ринку, що описуються традиційними кривими попиту і пропозиції за наявності запізнення в часі (лагі).

Нехай виробник (наприклад, деяка фірма) визначає пропозицію товару в поточному періоді t на підставі цін, які було встановлено в попередньому періоді ($t-1$), тобто обсяг пропозиції $s(t)$ залежить від ціни товару в попередньому періоді: $s(t) = s_t(p_{t-1})$. Оскільки попит характеризує залежність обсягу попиту на товар від ціни товару в даному періоді, то $q(p) = q_t(p_t)$. Таким чином, динаміку ціни можна описати системою рівнянь $s(t) = s_t(p_{t-1})$, $q(t) = q_t(p_t)$, $q_t = s_t$ або одним рівнянням $q_t(p_t) = s_t(p_{t-1})$, звідки можна знайти значення ціни у поточний період часу за відомими значеннями p_{t-1} у попередній період часу. Схема розв'язання така: $q_0 \rightarrow p_0 = q^{-1}(q_0) \rightarrow q_1 = s(p_0) \rightarrow p_1 = q^{-1}(q_1) \rightarrow q_2 = s(p_1) \dots$, де q^{-1} – обернена функція попиту.

Нехай початкову ціну p_1 називає виробник. Ціна p_1 вища за рівноважну (оскільки будь-який виробник намагається одержати максимальний прибуток зі свого виробництва). Покупець оцінює попит за цієї ціни й визначає свою ціну p_2 , за якої попит q_1 дорівнює пропозиції (оскільки будь-який покупець намагається придбати товар якнайдешевше). Процес торгу, що продовжується за певних умов, приводить до стійкого наближення до рівноважної ціни, тобто до скручування спіралі.

Якщо економіка «хвора», то криві попиту і пропозиції розкручуються від рівноважної ціни, що ілюструє випадок, коли пропозиція явно недостатня, а купівельна спроможність населення дуже низька. Така ситуація можлива, якщо виробник є монополістом. Тоді рівноважну ціну можна втримати лише неринковими засобами (наприклад, державним втручанням).

УДК 539.182

ХОМЕНКО Ю.Ю., студентка 1 курсу

Науковий керівник – ШЕВЧЕНКО Р.Л., канд. фіз.-мат. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

СУПЕРАТОМИ – ІМІТАТОРИ ЕЛЕМЕНТІВ

Фотоелектронна спектроскопія дає можливість виміряти енергію, необхідну для відділення електронів від атомів та молекул, що знаходяться у різних станах, і навіть водночас зробити цифровий знімок вилучення електрона. Її методи дають можливість визначити енергію зв'язку електронів в атомі і спостерігати орбіту електронів, де вони з певною ймовірністю знаходяться до моменту відділення від атома. Вчені Пенсільванського університету показали, що енергія зв'язку електронів вибраних комбінацій з атомів і певних хімічних елементів співпадають, і навіть можливо спрогнозувати такі комбінації за допомогою періодичної таблиці елементів. Так, наприклад, монооксид титана імітує нікель, монооксид цирконію – у

500 разів дешевший палладій, а карбід вольфраму – дорогу платину, що використовується як каталізатор. Платина використовується майже у всіх автомобільних каталізаторах, а їх ціна різко обмежує об'єми використання. Використання виробниками карбіду вольфраму дає можливість встановлювати каталізатори на всі моделі, навіть дешеві, що різко покращить екологічну обстановку. Відкриття імітаторів може призвести до розвитку виробництва дешевих матеріалів багатофункціонального призначення для нових джерел енергії, методів переробки сміття та виготовлення дешевих у виробництві прискорювачів реакції для хімічної та електрохімічної промисловості, від якої особливо залежать промислово розвинені держави.

УДК 577.356

СОВА О.О., студент 1 курсу

Науковий керівник – **ШЕВЧЕНКО Р.Л.**, канд. фіз.-мат. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРЯМА ПАМ'ЯТЬ ВОДИ

Дослідження методами ядерного магнітного резонансу, хроматографії і рефрактометрії показали, що вода в інтервалі від 0°C до 100°C складається із структурних елементів (супермолекул) у формі ромбовидних многокутників розміром 20x20x30 ангстрем, у кожному з яких розмішено 912 молекул. Ці елементи об'єднуються у комірки, у кожній з яких присутні 44000 різних утворень як інформаційних панелей.

Кожна панель реагує на зовнішній вплив, так що різні способи впливу діють на різні панелі. Різні панелі взаємодіють між собою і утворюють у воді деякий новий стан. Існуванням такої складної структури і пояснюється здатність води зберігати інформацію. Навіть при кипінні у воді зберігаються її структурні елементи.

При замерзанні утворюється структурований лід. У кристалах льоду в тоненьких трубочках, у яких не замерзла вода, існує циркуляція води. Інформація зберігається після розмерзання, вода стає структуризованою, за формою подібною до сніжинок. Така вода є біологічно активною, корисною для всіх живих організмів.

Дослідження структурованої води показало на її «керівну» роль по відношенню до звичайної води. Так, додання до 60 літрів води з-під крана всього 10 мілілітрів структурованої води показало, що через деякий час вся вода за своєю структурою та біологічних властивостях стає структурованою. Змінилась електропровідність, вода придбала біологічно активні та антимікробні властивості.

Молекули води генерують складні комплекси електромагнітних коливань, від самих низьких значень, що вимірюються одиницями герц, до мікрохвильової частини спектру.

УДК 524.8

ГОНЧАРЕНКО Р.В., студент 1 курсу

Науковий керівник – **ШЕВЧЕНКО Р.Л.**, канд. фіз.-мат. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

«СКЕЛЕТ» ВСЕСВІТУ

Згідно сучасних уявлень, речовина у Всесвіті утворює велетенську навіть за космічними масштабами тривимірну космічну павутину, кожне волокно якої утворене скупченнями галактик, а на перетині волокон знаходяться великі об'єднання скупчень – кластери.. Ці уявлення були підтверджені завдяки спектрографічним методам досліджень одночасними спостереженнями двох телескопів у Європі та Японії, направлених на одні і ті ж ділянки неба, що знаходяться на відстані 6,7 млрд. світлових років від Землі. Скелетна структура на менших відстанях спостерігалась ще раніше. Волокна та кластери утворюють об'ємну структуру, своєрідний скелет простору. Кожне волокно має довжину, що вимірюється мільйонами світлових років і може перевершувати 60 млн. св. років.

Причиною існування скелетної структури Всесвіту є темна матерія, яка проявляє себе тільки гравітаційно. Іменно темна матерія утворює той каркас, на якому тримається вся видима матерія. Підтвердження було зроблено німецькими астрономами після проведеного аналізу даних про волокно між двома кластерами у сузір'ї Кита. Це волокно спотворило зображення 40000 галактик, що знаходяться за волокном, ще даліше від Землі. За ступенем спотворення була розрахована маса волокна, у якій 99% складала маса темної матерії.

Скупчення галактик утворюють зверхскупчення, що не зв'язані між собою гравітаційно і підкоряються закону Хаббла про розбіг.

Скупчення галактик – найбільша стійка структура, у якій галактики між собою утримуються за законом тяжіння. 90% галактик входять у скупчення розміром від десятків до кількох тисяч членів. У межах видимої частини всесвіту в середньому скупчення складається з 139 галактик середнім діаметром 5 Мпк.

УДК 53:113

НІКОЛАЄНКО Д.С., студент 1 курсу

Науковий керівник – **ШЕВЧЕНКО Р.Л.**, канд. фіз.-мат. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ФІЗИКА І ФІЛОСОФІЯ ВСЕСВІТУ

Вивчення будови Всесвіту неминуче пов'язане з будовою мікросвіту. На субатомному рівні границя моделі характеризується невизначеністю. Саме поняття "існування" частки в деякій точці простору, як і поняття простору, втрачає сенс. Здається, що і матерія, і порожній простір динамічно створюються, синтезуються в процесі енергетичних взаємодій, що породжуються фактом спостереження матерії. Речовина, поле, простір, енергія – все це розглядається як прояви процесу круговороту енергії, що відбувається по єдиному закону.

На космологічному рівні границя моделі характеризується злиттям матерії, простору і часу в єдиний континуум, де все пов'язане між собою. Всі змінні можуть бути зведені до єдиної змінної. Фізичні рівняння, які повинні були б описувати динаміку континууму, перетворюються на тотожність, фізичні змінні, такі як час і простір, скорочуються, розкладаються, зводяться до єдиної змінної, що не має

явного відношення до реального світу. Доводиться говорити про "енергію", що існує поза часом, простором і матерією, і породжує ці поняття.

У сучасній фізиці матеріальний об'єкт представляється у вигляді стабільного згустку енергії. Простір створюється матеріальними об'єктом і не існує окремо від нього. Час скорочується і не має реального фізичного сенсу, або існує як один з вимірів континууму, а єдиним реально існуючим фізичним об'єктом реального світу є енергія.

Матерія виявилася проявом енергії, що проявляється у формі хвильових пакетів імовірності в просторі. Простір виявився середовищем прояву енергетичних взаємодій між спостерігачем і спостережуваним і став мережею можливих станів довкола фізичного об'єкта, тобто згустку енергії. Де немає об'єкту, навіть віртуально, там немає і простору.

Ніхто не передбачав, що один і той же світ на різних рівнях вивчення може бути настільки різним.

УДК 330.131.5:633/635

КОЛЕСНИК Є.І., магістрант

Науковий керівник – **ШАЦІЛО Н.І.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА

Галузь рослинництва відіграє винятково важливу роль у розвитку сільського господарства, оскільки вона забезпечує населення продуктами харчування, тваринництво – кормами, харчову, переробну і легку промисловість – сировиною.

Рослинництво охоплює ряд галузей: зернове господарство, цукробурякове виробництво, вирощування олійних культур, картоплі, овочів, кормових та інших культур. Нині багато рослинницьких галузей перебувають у досить важкому стані, є низько - прибутковими, що й зумовлює необхідність пошуку методів і напрямів підвищення ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств.

Виробництво рослинницької продукції є постійним завданням господарюючих суб'єктів аграрного сектору та спрямованим на формування ринку продовольства. Ефективність розвитку рослинництва формується під впливом багатьох чинників, зокрема ґрунтово-кліматичних, технологічних, біологічних та інших, що ускладнює пошук додаткових можливостей для її підвищення.

Для оцінки економічної ефективності сільськогосподарського виробництва використовують як натуральні, так і вартісні показники. Важливість урожайності, як економічного показника полягає в тому, що вона відображає ефективність використання землі. Слід зазначити що обсяг урожайності справляє безпосередній вплив на величину інших показників ефективності.

Основними напрямками збільшення виробництва продукції галузі рослинництва є насамперед підвищення ефективності використання землі, удосконалення структури посівних площ, підвищення урожайності, оптимізація обсягів застосування органічних і мінеральних добрив, засобів захисту рослин.

Вважаємо, що основними напрямками підвищення ефективності виробництва рослинницької продукції є; зниження собівартості продукції, чого можна досягти за рахунок підвищення врожайності культур через впровадження нових прогресивних ресурсозберігаючих технологій, оптимізацію обсягів внесення мінеральних і органічних добрив; Формування для аграріїв економічних стимулів, забезпечення законних прав вільно реалізувати продукцію за максимально сприятливими ринковими цінами.

УДК 338.439.5

БАРИШНІК Р.І., магістрант

Науковий керівник – **ЗАДОРОЖНА Р.П.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ЗЕРНА В УКРАЇНІ

Зернове господарство України є стратегічною галуззю економіки, відтак ринок зерна – це основа стабільності продовольчого ринку, джерело не тільки виробництва хлібобулочних виробів, але й кормова база для виробництва тваринницької продукції, а також сировини для переробної промисловості. Тому питання функціонування ринку зерна є надзвичайно актуальним, особливо в умовах глобальної продовольчої кризи.

Значна кількість науковців переймалася дослідженням питань формування та розвитку ринку зерна. Серед численних наукових розробок подібного спрямування можна виокремити праці таких учених, як П. Гайдуцький, І. Кириленко, М. Лобас, Т. Лозинська, П. Саблук та ін.

Соціально-економічна криза в Україні кінця 90-х рр. ХХ ст. вплинула як на розвиток сільського господарства в цілому, так і на виробництво зерна зокрема. Якщо в 1986 – 1991 рр. виробництво зерна в країні в середньому становило 47,4 млн. т, то в 1991 – 1995 рр. – 38 млн. т, а у 2000 р. – тільки 24,5 млн. т. І лише в останні роки виробництво зерна динамічно зростає: у 2010 р. – 39,3 млн. т, у 2011 р. – 56,7 млн. т.

У 2011 р. під зерновими культурами було зайнято 15,7 млн. га (56,7 % загальної посівної площі), що на 4,2 % більше ніж у 2010 р. Частка озимих культур у зерновому кліні склала 51,0 % (8,0 млн. га), з яких під пшеницею було зайнято 6,5 млн. га (81 % площ); ярих культур – 49,0 % (7,7 млн. га).

У 2011 р. зернові й зернобобові культури вирощували 36,5 тис. аграрних підприємств. Слід зазначити, що продуктивність великотоварних підприємств значно вища за середній показник по цій категорії виробників. Так, 2,3 тис. виробників зернових і зернобобових культур з обсягом виробництва понад 5,0 тис. т кожний отримали з гектара на 10,5 ц збіжжя більше, ніж у середньому по аграрних підприємствах.

У 2011 р. отримано рекордний за роки незалежності врожай зернових і зернобобових культур (у 2008 р. було 53,3 млн. т, у 1990 р. – 51,0 млн. т) переважно за рахунок підвищення їхньої врожайності до середньосвітового рівня. Такий урожай зернових культур зумовлено, в першу чергу, значним зростанням виробництва зернової кукурудзи, питома вага якої досягла 40 % у загальному

валовому зборі зерна (при середньому показнику за десять років 21%). Зерна продовольчих культур зібрано 23,7 млн. т (42 % загального обсягу), що на 34 % більше, ніж у 2010 р.

Як наслідок, рівень самозабезпеченості України зерном у 2011 р. склав 192,9 %. Завдяки цьому Україна перетворюється на потужного експортера зерна на світовому ринку. Так, у 2008 р. у країні зібрали 53,3 млн. т і реалізували на зовнішньому ринку рекордні 26 млн. т зерна, що становило близько 10 % усього світового експорту. Взагалі ж за останні роки доля країни у світовій торгівлі зерном збільшилася з 1 до 10 %. Україна входить до першої десятки експортерів пшениці, займає перше місце на світовому ринку з експорту ячменю. При цьому вже зараз Україна експортує зерно практично в усі країни, які його імпортують: країни СНД, ЄС, Близького Сходу, країни басейну Тихого океану. Імпортерами українського зерна є 78 країн.

Важливою умовою забезпечення стабільності вітчизняного ринку зерна має стати застосування дієвих механізмів державного регулювання, суть яких полягає в забезпеченні збалансованості кількісних та якісних параметрів попиту і пропозиції на зернопродукцію.

УДК 658.27:631.11

КАРПЕНКО Я.М., магістрант

Науковий керівник – **ЗАДОРЖНА Р.П.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Розвиток ринкових відносин в Україні підвищує рівень відповідальності суб'єктів господарювання за результати своєї діяльності, які значною мірою залежать від забезпечення основними засобами, їх технічного стану та ефективності використання.

Основні засоби є одним з найважливіших елементів виробничого процесу, тому з приводу цього на економічних теренах постійно триває дискусія стосовно тлумачення поняття «основні засоби». Основні засоби – це активи підприємства, які мають вартісну оцінку, не втрачають матеріально-речову форму в процесі експлуатації, використовуються в процесі виробництва більше одного року або операційного циклу, переносять свою вартість у вигляді амортизаційних відрахувань на новостворений продукт, використання яких, як очікується, принесе підприємству певну економічну вигоду.

Основні засоби відіграють значну роль у процесі праці, так як вони у своїй сукупності утворюють виробничо-технічну базу і визначають виробничу потужність підприємства. Протягом тривалого періоду основні засоби надходять на підприємство і передаються в експлуатацію; зношуються в результаті експлуатації; піддаються ремонту, за допомогою якого відновлюються їх фізичні якості; переміщуються всередині підприємства; вибувають з підприємства внаслідок недоцільності подальшого застосування.

Поінформованість про наявність засобів праці та постійний контроль за їх ефективним використанням мають велике значення в управлінні виробничою діяльністю кожного підприємства.

Для формування чіткої картини стану та ефективності функціонування основних засобів доцільно використовувати систему натуральних і вартісних показників, а також співвідносні оцінки темпів зростання випуску продукції і темпів зростання обсягу основних засобів; фондоозброєності праці та її продуктивності. Для узагальнюючої характеристики ефективності використання основних засобів слугують показники фондівдачі, фондомісткості, рентабельності. У процесі дослідження вивчається динаміка перерахованих показників, проводиться порівняльний аналіз за різними напрямками, визначаються фактори зміни їх величини.

Об'єктом нашого дослідження є виробничо-господарська діяльність СТОВ «Господар» Київської області, Миронівського району.

До складу основних засобів СТОВ «Господар» у 2011 році входять: будівлі, споруди та передавальні пристрої (1299 тис. грн.), машини та обладнання (1759 тис. грн.), транспортні засоби (693 тис. грн.), інструменти, прилади, інвентар (меблі (16 тис. грн.), інші основні засоби (170 тис. грн.).

На основі аналізу фінансової та статистичної звітності ми спостерігаємо, що у 2011 році порівняно з 2009 роком наявність основних засобів на підприємства зросло на 250 тис. грн. (106,8 %). Коефіцієнт реальної вартості основних засобів характеризує частку основних засобів у валюті балансу і становить 0,815 (у 2011 році).

Такий аналіз основних засобів підприємства дає можливість розраховувати показники та шляхи підвищення ефективності їхнього використання, прогнозувати необхідність залучення коштів для придбання нових основних засобів у зв'язку з фізичним зношенням наявних.

УДК 330.1

КРАВЧЕНКО А.С., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **НЕДАШКІВСЬКА Т.М.**, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Розвиток капіталізму в Російській імперії, утворення великих промислових підприємств, широкої системи банків і кредитних установ, кооперативної системи господарювання покликали до життя економічний аналіз, завданням якого повинно було стати вивчення діяльності господарства, виявлення резервів виробництва, обґрунтування управлінських рішень.

Перший період розвитку (від початку 19 ст. до Жовтневої революції 1917) призначався для дослідження фінансового господарювання балансу і його статей платоспроможності окремих підприємств монопольних об'єднань.

Після 1917 року сталися різкі зміни в політиці, економіці, управлінських структурах, в організації обліку і контролю. Послідовно, відповідно до різних етапів

розвитку соціалістичної економіки, розвивався економічний аналіз, що відповідав потребам командно-адміністративної системи.

У передвоєнні роки економічний аналіз набув досить широкого розвитку. Він справив суттєвий позитивний вплив на економіку країни. Особливий історичний період - роки Великої Вітчизняної війни. Перебазування промислових підприємств у східні регіони країни, спрямування виробництва на забезпечення потреб фронту було справою складною і важкою.

За умов воєнного часу економічний аналіз набув особливого значення, оскільки сприяв зростанню випуску високоякісної продукції з найменшими витратами.

У роки війни було видано цілу низку праць з обліку й аналізу діяльності підприємств.

Перехід до мирного будівництва після закінчення війни став новим етапом у розвитку економічного аналізу.

Набуває особливого значення аналіз діяльності окремих галузей народного господарства, вивчається робота госпрозрахункових підприємств і їхніх підрозділів, розробляються методики аналізу зведених звітів.

Досягненнями у розвиток економічного аналізу відзначилася українська школа. Особливо слід відмітити розробки з оперативного економічного аналізу та теорії економічного аналізу І.І. Каракоза і В. І. Самборського; з економічного аналізу в сільському господарстві Ю. Я. Литвина; з методики економічного аналізу в промисловості та використання ЕОМ в економічному аналізі Г. М. Мельничука; з методики внутрішньозаводського економічного аналізу та узагальнення досвіду економічного аналізу в США М. Г. Чумаченка.

УДК 658.5:005.584.1

КРАВЧУК Я.О., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **НЕДАШКІВСЬКА Т.М.**, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ ФАКТОРІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Діяльність підприємства розглядається як результат різноспрямованого впливу численних факторів економічного, соціального, організаційного, технічного, технологічного характеру. В економічних дослідженнях під фактором розуміють рушійні сили або причини розвитку процесів і явищ, що викликають позитивні чи негативні зміни показників, які відображають стан і розвиток досліджуваного об'єкта.

Дослідження і визначення впливу факторів на величину результативних економічних показників, що аналізуються – важливе методологічне питання при проведенні економічного аналізу на підприємстві.

Головні завдання факторного аналізу:

1) класифікація та систематизація факторів із метою забезпечення комплексного і системного підходу до дослідження їх впливу на результати діяльності підприємства;

- 2) визначення форми залежності між факторами й результативним показником: функціональна або стохастична, пряма чи зворотна, прямолінійна або криволінійна;
- 3) моделювання взаємозв'язків між результативним і факторним показниками (детерміноване чи стохастичне);
- 4) розрахунок впливу факторів та оцінювання ролі кожного з них у зміні величини результативного показника;
- 5) практичне використання факторної моделі для управління економічними процесами: підрахунку резервів приросту результативного показника, планування і прогнозування його величини за умови зміни виробничої ситуації.

Отже, без глибокого і всебічного визначення факторів не можливо зробити обґрунтовані висновки про результати діяльності підприємства, виявити резерви виробництва, обґрунтувати плани й управлінські рішення.

УДК 332.54:330.131.5

МІСЬКОВА І.І., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **ШУСТ О.А.**, д-р екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЛІ В ТОВ ім. КОТОВСЬКОГО ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

Україна здавна була країною з розвинутою аграрною економікою. Земельні ресурси країни є основою матеріального і духовного виробництва. Від характеру і рівня ефективності використання землі залежить розвиток продуктивних сил, масштаби виробництва і матеріальне благополуччя народу. Земельні ресурси необхідні всім галузям народного господарства, однак їх роль у різних сферах суспільного виробництва неоднакова. Якщо в промисловості, крім добувної, земля є лише просторовим базисом, то в сільському господарстві вона – головний засіб виробництва.

Роль землі в сільськогосподарському виробництві визначається тим, що їй притаманна специфічна унікальна властивість – родючість. Завдяки цій властивості земля активно впливає на ефективність процесу сільськогосподарського виробництва.

Питання ефективного використання земельних угідь завжди було актуальним, оскільки земля є основою сільськогосподарського виробництва.

Земельні ресурси, на використання яких формується значна частина обсягу продовольства та фонду товарів споживання, є первинним чинником виробництва, фундаментом економіки. Тому наскільки ефективно використовуватимуться земельні ресурси, настільки зростатимуть темпи економічного розвитку держави. Це обумовлює необхідність визначення ефективності використання земельних угідь сільськогосподарськими підприємствами як однієї з складових механізму управління земельними відносинами товаровиробників в умовах ринкового господарювання.

Ефективність використання земельних ресурсів розглянуто на прикладі ТОВ ім. Котовського Білоцерківського району Київської області.

УДК 330.142.212:631.11

МУЗИКА А.В., магістрант

Науковий керівник – **ЗАДОРОЖНА Р.П.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ФОРМУВАННЯ ТА РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ ФОНДІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

На сучасному етапі економічного розвитку більшість сільськогосподарських підприємств гостро відчувають дефіцит оборотних засобів. Основними причинами такого явища стали особливості економіки перехідного етапу та відсутність на підприємствах ефективної системи управління оборотними засобами.

Для забезпечення найбільш ефективного господарювання необхідно досягти оптимального співвідношення необоротних і оборотних активів та обсягів підприємницької діяльності. При цьому підприємство зацікавлене у зменшенні залишків активів на балансі, особливо в частині готової продукції і дебіторської заборгованості.

В ДП «ДГ «Еліта» реальні активи, що характеризують виробничу потужність підприємства, тобто основні засоби, виробничі запаси і незавершене виробництво, на початку 2012 року вони становили 14091 тис. грн. або 64,4 % усіх активів. На кінець року реальні активи збільшилися і становили відповідно 14682 тис. грн., але за питомою вагою 10,6 % в загальній вартості майна вони зменшилися. За обсягами формування підприємницького майнового потенціалу тенденція розвитку господарської діяльності сприятлива і вказує на збільшення виробничих можливостей підприємства.

Приріст оборотних активів припадає на виробничі запаси, поточні біологічні активи, незавершене виробництво та готову продукцію, які, як показує баланс, збільшилися, відповідно, на 18, 502, 76 та 727 тис. грн. Такі зміни обґрунтовані лише за умови зростання обсягів господарської діяльності.

На рахунках підприємства у банках зберігається значна сума грошових коштів (403 тис. грн.). Безперечно, в умовах ринкової конкуренції має бути резерв вільних грошових коштів підприємства, виробничих запасів і товарів на складі, але в цьому випадку резерв має відповідати розрахунковому нормативу. По суті, це кошти, що не працюють, і тримати їх не вигідно.

Визначення потреби підприємства у сировині та інших видах матеріальних ресурсів здійснюється за певними нормами їх витрати. Ці норми розробляються самими підприємствами або ж на їх замовлення галузевими науково-дослідними організаціями. Застосовувана система норм витрати матеріальних ресурсів охоплює велику кількість різноманітних норм.

Нормування витрати окремих видів матеріальних ресурсів передбачає дотримання певних його наукових принципів. Найважливішими з цих принципів мають бути: прогресивність, технологічна і економічна обґрунтованість, динамічність і забезпечення зниження норм.

УДК 330.3

ПАРФЕНЮК М.О., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **ШУСТ О.А.**, д-р екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ІНТЕНСИВНИЙ ТИП РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ ЙОГО ФОРМУВАННЯ

В умовах ринкової економіки конкурентоспроможними можуть бути лише ті підприємства, які досягають високого рівня ефективності виробництва.

В сільському господарстві, як і в інших галузях народного господарства, ця проблема може бути вирішена завдяки переходу на інтенсивний тип розвитку економіки.

Тому під інтенсивністю в сучасній інтерпретації слід розуміти концентрацію до оптимального рівня авансованого капіталу на гектар земельних угідь, що забезпечує випереджаюче збільшення виробництва продукції з цієї площі і підвищення ефективності використання вкладених ресурсів.

Інтенсивний розвиток підприємства доцільний лише тоді, коли ринок, що діє, насичений товаром, а резерви виробничої потужності і конкурентоспроможність продукції дозволяють збільшити обсяг її виробництва і продажів.

Інтенсивність з економічної точки зору включає в себе 2 складові: матеріально-речову і результативну, для кожної з яких притаманна своя система показників. Також сільськогосподарське виробництво вимагає кількісно визначати інтенсивність на трьох рівнях: в цілому по підприємству, по рослинництву і тваринництву, і в розрізі окремих галузей.

Напрями забезпечення інтенсивного типу розвитку розглядаються як інтенсифікація виробництва в сільському господарстві. Інтенсифікація – це багатогранний процес формування інтенсивного типу розвитку шляхом комплексної механізації та автоматизації виробництва, його хімізації та електрифікації, впровадження енерго-, водо- і ресурсозберігаючих технологій та біотехнологій, меліорації землі, вдосконалення організації праці та матеріального стимулювання, поглиблення спеціалізації виробництва та досягнення його раціональної концентрації.

УДК 334.72:330.44

БУЛАТ В.О., магістрант

Науковий керівник – **САХНО О.В.**, канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ АГРЕГОВАНОГО ПОКАЗНИКА

В умовах постійної зміни навколишнього економічного середовища та внутрішніх умов господарювання в межах підприємства збільшується ймовірність виникнення розвитку кризових явищ, тому підходи до здійснення економічної діагностики повинні бути максимально придатними для використання у нестійких економічних умовах. У практиці господарювання існує широкий спектр підходів,

який дозволяє здійснити оцінку діяльності підприємства. Спосіб та метод проведення аналітичних процедур визначається багатьма факторами, перш за все, метою проведення діагностики, умовами, в яких вона проводиться, потреб у повноті проведеного аналізу, інформацією, яку має у своєму розпорядженні аналітик тощо.

Які саме методи буде застосовано залежить вже від аналітика.

Пошук ефективного агрегованого критерію оцінки, який буде узагальнювати в собі результати діяльності підприємства у цілому, або ж за визначеним напрямком діяльності є актуальним науково-практичним завданням, яке у своїх дослідженнях намагалися розв'язати вітчизняні та зарубіжні науковці, але все ж в літературі недостатньо висвітлений підхід, керуючись яким можна сформуваати агрегований показник економічного стану та використовувати його як основу для визначення подальшої траєкторії розвитку підприємства як економічної системи.

Поряд з традиційними методиками оцінки економічного стану підприємства та прогнозування можливості кризи на ньому застосовуються економетричні методи аналізу, які базуються на використанні дискримінантних багатofакторних моделей.

Вперше задачу прогнозування банкрутства підприємства, шляхом оцінки його економічного стану на підставі агрегованого критерію із застосуванням дискримінантної моделі, було розв'язано американським вченим Е. Альтманом, який на основі аналізу 19 підприємств отримав рівняння кореляційної лінійної функції, що описує положення дискримінантної межі між двома класами підприємств – банкрутами і компаніями, які функціонують нормально.

У цілому, наведений методичний підхід до оцінки результатів діяльності підприємства за економічними параметрами має безумовну цінність, і подальші дослідження доцільно присвятити розширенню даного підходу. А саме: передбаченню можливості визначення агрегованого показника економічного стану з подальшим застосуванням результатів такого аналізу для визначення перспектив розвитку підприємства та планування його діяльності на визначений період часу.

УДК 338.4395:635.07

ГОЛОВІН М.О., студент 3 курсу

Науковий керівник – **САХНО Л.С.**, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СВІТОВИХ РИНКІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Формування нових глобальних комплексів, серед яких і світовий продовольчий ринок, пов'язаний з виробництвом і реалізацією продовольства. У зв'язку з тим, що Україна містить значну частку аграрного сектора, а частка продовольства у загальному секторі становила у 2012 році більше 17%, слід врахувати стан, тенденції та зміни на світовому продовольчому ринку, який формується на базі країн з різним соціально-економічним рівнем розвитку.

У товарній структурі світового продовольчого ринку основні позиції займають зернові, м'ясні, молочні, рибні продукти, насіння олійних культур, коренеплоди, овочі та фрукти. У вартісних показниках лідирує продукція рослинництва, значно збільшилися обсяги виробництва фруктів та овочів, що пов'язано з удосконаленням

методів їх тривалого зберігання та транспортування на великі відстані. Вирішальний вплив на формування ринку продовольства мають зернові культури (пшениця, кукурудза, рис). Саме за зерновими показниками експерти ФАО оцінюють рівень міжнародної продовольчої безпеки.

Особливістю сучасного світового продовольчого ринку є розвиток транснаціональних продовольчих компаній (ТНПК), які мають національну приналежність, але значну діяльність здійснюють за кордоном (наприклад компанії Nestle, Danon, де близько 97% обороту, 98% активів та працівників перебувають за межами країн). Обсяги продажу кожної з ТНПК достатньо високі, щоб впливати на ціну товарів на локальних ринках та на світові ціни.

Серед сучасних основних тенденцій світової продовольчої торгівлі слід виділити такі: зростає частка товарів зі значним рівнем переробки; поглиблюються процеси диверсифікації на рівні продуктів високого ступеня переробки в напрямі досягнення високих дієтичних стандартів; збільшується частка продуктів швидкого приготування; зростає попит на екологічно чисту продукцію; розширюється випуск продукції на основі генетично-модифікованої сировини з заданими особливостями. Проте використання генних технологій порушило низку проблем, які лежать у площині безпеки людини та екології, прав споживачів, етики та економіки.

Останніми роками зростає попит на продукцію органічного землеробства. Сучасний світовий ринок органічної продукції оцінюється у 30-35 млрд. дол. США, при середньорічному темпі зростання 10-15%. У результаті цього розширюються можливості доступу на ринок різноманітних організаційних структур.

УДК 339.137.2:635.07

СЕМІВОЛОС В.Л., студент 3 курсу

Науковий керівник – **САХНО Л.С.**, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

МІЖНАРОДНА КОНКУРЕНЦІЯ НА РИНКАХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

На ефективний розвиток аграрного виробництва суттєво впливає зовнішня торгівля агропродовольством. У продовж останніх років у структурі міжнародного агропродовольчого експорту серед країн СНД займає продукція рослинництва до 47%. Але за останні роки ця група поступається лідерством готовим харчовим продуктам, що свідчить про зростання питомої ваги продукції збільш високим ступенем переробки. Україна має високі конкурентні переваги у експорті зернових культур. Проте, розміри коливання зернового експорту по роках зумовлені нестійкістю зернового виробництва. Поступово експорт зерна з України до країн СНД зменшився, окреслилася тенденція до витіснення України з ринку зерна країн СНД та переорієнтація на інші ринки збуту. Основним фактором, який сприяє експортній орієнтації зерна є сприятлива кон'юнктура світового ринку, пов'язана з низькими світовими запасами зерна, поганими врожайами в основних країнах-експортерах, зростання світового споживання.

На сьогодні досить актуальним є питання експорту ріпаку. Згідно з прогнозами аналітичної компанії Oil World, світове виробництво ріпаку постійно

збільшуватиметься. У зв'язку з появою та виробництвом альтернативних видів пального рослинного походження: метилового ефіру ріпакової олії (МЕРО) та етилового спирту відбуваються зміни світових тенденцій агропродовольчого ринку.

Слід зауважити, що державна політика США та ЄС у сфері нарощування використання біологічних видів палива призводить до зростання цін на сільськогосподарську продукцію та продукти харчування, а також можливі негативні впливи на екосистему за рахунок змін існуючої структури виробництва агрокультур.

Звіт Організації економічного співробітництва та розвитку допускає, що наступні 10 років ціни на продукти харчування у світі можуть зрости на 20-50%. Тому Україні доцільно збільшувати обсяги їх виробництва з метою підвищення обсягів експорту. Складність диверсифікації ринків молочної та м'ясної продукції пов'язана з невідповідністю якості та безпеки продуктів. Україні не дозволяється експортувати до ЄС м'ясо свійських тварин, м'ясні продукти, живу велику рогату худобу, свиней та птицю. Проте, до країн СНД надходять товари більш високого ступеня переробки (75% готових харчових продуктів) та вищої ціни, ніж до інших країн світу. Тому звернути увагу на зростаючу роль нецінових форм конкуренції на зростання вимог до якісних характеристик виробів.

УДК 338.314

ГОЛОСОВА Н.О., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **ПРИХОДЬКО Т.В.**, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

АНАЛІЗ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Сільське господарство є однією з найважливіших складових економіки країни. Воно виробляє продукти харчування для населення, сировину для переробної промисловості, забезпечує інші потреби суспільства. Ефективність роботи цього виду економічної діяльності завжди залишається актуальним питанням.

Узагальнюючим показником економічної ефективності сільськогосподарської діяльності є показник рентабельності. Рентабельність означає доходність, прибутковість підприємства. У загальному випадку її розраховують шляхом співставлення валового доходу або прибутку з витратами або ресурсами, що використовуються.

Сільськогосподарське виробництво України пододало кризу 1996-2000 років (коли було збитковим, а досягнутий рівень рентабельності -11.7, -22.1%), але досі не вийшло на вихідний рівень 1990-1991 років. (42.6, 56.2%). Так, рівень рентабельності в цілому по сільському господарству за 2010 р. склав 21.1%, у 2011 р. – 27%, при чому по галузі рослинництва – 32.3%, у тваринництві – 13.0%.

Ще не вдається вивести рентабельність тваринництва на належний рівень, залишається збитковим виробництво м'яса, що призводить до подальшого скорочення поголів'я худоби.

Коли йдеться про те, що господарство рентабельне, це означає, що в ньому не тільки відшкодовують витрати, пов'язані з виробництвом та реалізацією продукції,

але й отримують певний прибуток. А це сприяє подальшому розвитку як окремого підприємства, так і галузі й економіки в цілому, підвищенню благополуччя громадян.

Аналіз рівня рентабельності виробництва продукції допомагає вирішити питання поліпшення структури сільськогосподарського виробництва, його спеціалізації, розміщення по території країни, визначити ефективність виробництва тієї чи іншої сільськогосподарської продукції. Крім того, через певні обставини є види сільськогосподарської продукції, виробництво яких об'єктивно може бути низькорентабельним або не рентабельним зовсім, але необхідним суспільству, що зумовлює необхідність підтримки підприємств – їх виробників.

На базі показників рівня рентабельності продукції встановлюються відповідні рівні закупівельних цін на сільськогосподарську продукцію, обсяги та напрями державної підтримки сільського господарства тощо.

У зв'язку з цим аналіз рентабельності продукції сільського господарства становить великий інтерес і має велике значення для визначення шляхів підвищення ефективності функціонування галузі в цілому.

УДК 331.101:338.432

КОТЛІНСЬКА Г.М., магістрант

Науковий керівник – **САХНО О.В.**, канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ФАКТОРИ І РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

В умовах становлення ринкових відносин великого значення набувають такі фактори, як посилення конкуренції товаровиробників, роздержавлення і приватизація економіки, розвиток малого і середнього бізнесу, фінансово-економічна стабілізація, сильна система соціальної підтримки на основі активної структурно-інвестиційної політики в напрямі випереджаючого розвитку виробництва споживчих товарів і надання послуг, підвищення гнучкості виробництва, його сприйнятливості до змін попиту і технологічних нововведень, ефективне формування зайнятості населення.

Зарубіжні економісти розрізняють дві основні групи факторів продуктивності: зовнішні (які не контролюються) та внутрішні (які контролюються).

З огляду на сутність праці як на процес споживання робочої сили і засобів виробництва всі фактори, які визначають підвищення продуктивності праці, можна об'єднати в три групи:

- матеріально-технічні;
- організаційно-економічні, що характеризують ступінь розвитку організації та управління суспільного виробництва;
- соціально-психологічні, що пов'язані з роллю людини в суспільному виробництві і характеризують ступінь використання робочої сили.

Серед матеріально-технічних факторів важливу роль відіграє науково-технічний прогрес, який є основою всього суспільного виробництва й одним із основних елементів механізму ринку.

Для зростання продуктивності праці велике значення має вдосконалення технології виробництва, яка включає технічні прийоми виготовлення продукції, виробничі методи, способи застосування технічних засобів і агрегатів.

В умовах ринкової економіки дедалі більшого значення набуває такий фактор зростання продуктивності праці, як підвищення якості продукції, ЗЕІ конкурентоспроможності на ринку.

Для зростання продуктивності праці, крім упровадження нової техніки, велике значення має максимальне використання діючих потужностей.

Перехід до ринкових відносин має змінити інвестиційну політику держави з метою посилення її впливу на інвестиційний процес за допомогою ринкових регуляторів.

У сучасних умовах для впровадження у виробництво досягнень науково-технічного прогресу необхідно спрямовувати інвестиції насамперед на реконструкцію і технічне переозброєння діючих виробництв, підвищувати частку витрат на активну частину основних виробничих фондів.

УДК 338.436/439:664.7(477.7)

ПОГОРІЛА Я. В., студентка 4 курсу

Науковий керівник – **ГАЛЕНКО О.І.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ФОРМУВАННЯ ЗЕРНОПРОДУКТОВОГО КЛАСТЕРА

Динамічне й стабільне функціонування зернопродуктового ринку-один з найважливіших факторів успішного розвитку економіки країни. Особливе значення розвитку зернопродуктового ринку виникає у зв'язку із збільшенням частки імпортової продукції в товарній структурі продовольчого ринку й створенням реальної загрози продовольчої безпеки держави. У сформованій ситуації важливого значення набуває дослідження закономірностей розвитку регіонального зернопродуктового ринку, тому що ринок вітчизняних продуктів харчування значною мірою став залежати від місцевих і регіональних економічних умов. Саме у взаємодії цих умов із зернопродуктовим ринком є ключовим чинником стабілізації й розвитку агропромислового комплексу окремих регіонів України. Одні з найбільш ефективних форм розвитку агропромислового комплексу є міжгосподарська кооперація й агропромислова інтеграція, що поєднують підприємства різних галузей, зв'язаних економічними відносинами. На сучасному етапі для виходу вітчизняного агропромислового виробництва із кризи й стійкого розвитку зернопродуктового ринку регіону, а також вирішення проблеми продовольчої безпеки може застосовуватися кластерний підхід, що робить поставлену на дослідження тему особливо актуальною й своєчасною.

В українському законодавчому полі можуть створюватися три типи великотоварних агропромислових об'єднань кластерної організації: самоврядне продуктове агропромислове об'єднання; самоврядне науково-виробниче агропромислове об'єднання; самоврядне територіально-виробниче агропромислове об'єднання.

Розвиток цих напрямків обумовлено об'єктивним економічним процесом, пов'язаним з однієї сторони із суспільним поділом праці і його спеціалізацією, науково - технічним прогресом, природно-економічними умовами. З іншого боку – з необхідністю взаємодії між спеціалізованими галузями й видами аграрного й промислового виробництва. Вибір тієї або іншої форми інтеграції залежить від природно-економічних обставин в регіоні, стану продовольчого ринку, форм об'єднання капіталу й участі їх у керівництві, можливостей головного підприємства.

Однак не залежно від обраної форми для всіх агропромислових формувань головним є те, що вони поєднують весь виробничий процес, від сільськогосподарського товаровиробника до споживача готової продукції. Учасники системи забезпечують просування продуктів по всьому ланцюжку: виробництво-переробка-реалізація, що в остаточному підсумку сприяє досягненню ефекту боротьби із кризою.

УДК 631.172/.173(477)

БАБАК В.В., студент 4 курсу

Науковий керівник – **НЕПОЧАТЕНКО А.В.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

СУЧАСНИЙ СТАН МАШИНОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА МАШИНОВИКОРИСТАННЯ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Однією з необхідних умов створення сучасного та розвиненого сільськогосподарського виробництва є забезпечення відповідного якісно високого рівня розвитку матеріально-технічної бази с/г підприємств, яка є найважливішою складовою частиною продуктивних сил і має вирішальне значення в розвитку агропромислового виробництва.

Переважна більшість технічних засобів, що знаходяться в господарствах, відпрацювали по одному і більше нормативних строків експлуатації. Низький коефіцієнт технічної готовності МТП призводить до жорстких порушень у технологічних процесах вирощування та збирання сільськогосподарських культур.

За рахунок того, що надходження техніки значно менше за її вибуття, - відбувається щорічне зменшення наявної її кількості у с/г підприємствах України.

За 1991-2011 роки у сільськогосподарських підприємствах України відбулось зменшення наявної кількості: тракторів та зернозбиральних комбайнів – більше ніж у 3 рази, бурякозбиральних машин – більше ніж у 5 разів, кукуруддозбиральних комбайнів – майже у 7 разів.

Слід також відмітити, що в сільськогосподарських підприємствах України майже 80 % всієї наявної техніки вже відпрацювало свій амортизаційний термін, що в свою чергу вимагає від аграрних товаровиробників постійно виділяти значні обсяги матеріальних та фінансових ресурсів для підтримки її робочого стану.

Переважна більшість вітчизняної техніки, що надходить у сільське господарство на сьогодні, була розроблена та поставлена на виробництво ще за часів СРСР, а нові марки машин, як правило, являють собою лише модернізовані модифікації вже давно відомих моделей.

Купівельна спроможність аграріїв дає їм змогу витратити на придбання техніки щорічно 5-7 млрд. грн., що покриває технологічну потребу в оновленні їхнього парку машин лише на 15-20 %.

Отже, кількісне та якісне зменшення МТП призводить до збільшення навантаження на техніку та спричиняє подовження агротехнічних строків виконання робіт. До того ж сільськогосподарські товаровиробники змушені значно скорочувати обсяги багатьох машинно-технологічних операцій, зокрема, по внесенню добрив і засобів захисту рослин. Масового характеру набула практика спрощення технологій. В свою чергу все це призводить до значних втрат врожаю та зниженню якісних показників виробленої ними продукції.

УДК 336.77:332.2

ПОВАРЧУК О.В., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **ПРИХОДЬКО Т.В.**, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ІПОТЕЧНЕ КРЕДИТУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА ПІД ЗАСТАВУ ЗЕМЛІ

У сучасних умовах господарювання українська економіка гостро відчуває обмеженість інвестиційних ресурсів. Для більшості суб'єктів господарювання інвестиції можуть бути залучені через заставу нерухомості.

Криза фінансово-кредитної та інвестиційної діяльності в сільському господарстві призвела до вкрай нестабільного положення більшості товаровиробників цієї галузі.

Ведеться жваве обговорення питань щодо впровадження в аграрному секторі економіки України механізму земельної іпотеки.

Формування і розвиток системи іпотечного кредитування передбачає вирішення низки економічних та соціальних проблем: залучення довгострокових фінансових ресурсів національних та іноземних інвесторів у вітчизняну економіку; підвищення платоспроможного попиту населення; розвиток ринку нерухомості, фінансових послуг та фондового ринку; стимулювання аграрного сектору.

Суть іпотечних відносин в аграрному секторі економіки така сама, що й в інших секторах. Водночас іпотечні відносини в сільському господарстві мають властиві тільки їм особливості. До них, перш за все, належить іпотека земельних ділянок сільськогосподарського призначення.

Обмежені можливості розвитку іпотеки в сільському господарстві України зумовлені особливостями національного законодавства та іншими причинами, зокрема високими кредитними ставками та відсутністю ефективного ринку землі. За підрахунками вітчизняних і зарубіжних експертів, використовуючи можливості іпотеки на українських землях сільськогосподарського призначення, щороку в АПК можна залучати від 8 до 12 млрд грн. Земельна іпотека є нині вкрай необхідною в плані можливості залучення коштів для сільськогосподарського виробництва. Розвиток іпотечних відносин в Україні потребує забезпечення відповідних економічних, правових та інституційних передумов, а також розбудови структури та інфраструктури іпотечного ринку.

В Україні створено публічне акціонерне товариство Державний земельний банк, функціонування якого дозволить практично вирішити завдання з консолідації сільськогосподарських земель у єдині інвестиційно-привабливі та агротехнологічно ефективні масиви. Одним з основних завдань такої установи передбачається пільгове кредитування сільськогосподарських товаровиробників під заставу землі. Планується, що земельний банк надаватиме кредити під 8-9 відсотків річних під заставу землі або ж під заставу права оренди.

Вирішити питання довгострокового кредитування сільськогосподарських товаровиробників можна тільки на основі державної аграрної кредитної політики.

УДК 636.2.082.32

КРАВЧЕНКО Л.В., студентка

Науковий керівник – **ТКАЧЕНКО М.В.**, канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА В СВК ім. ЩОРСА

Забезпечення населення України високоякісними продуктами харчування, поліпшення їх структури та створення продовольчої незалежності – проблема, яка не втрачає своєї актуальності. Тому збільшення виробництва молока як одного з цінних і поживних продуктів, зниження його собівартості є важливим завданням агропромислового комплексу України.

Стратегічне планування організації – це складний процес, який визначає, як потрібно розмістити ресурси фірми, щоб забезпечити найвищу економічну активність.

Якісні зміни в розвитку тваринництва виражаються у збільшенні виробництва тваринницької продукції, в зростанні продуктивності худоби. Продуктивність тварин – це здатність їхнього організму забезпечувати одержання певної продукції.

Головним джерелом підвищення якості продукції є поліпшення засобів виробництва науково-технологічного прогресу. Вибір породи тварин має велике значення для підвищення якості молока.

Рівень економічної ефективності виробництва тваринницької продукції можна визначити лише з використанням системи взаємопов'язаних показників. Економічна ефективність галузі зростає насамперед у результаті економії живої та уречевленої праці. Це означає зниження собівартості продукції збільшення суми чистого доходу.

Рентабельність – важливий якісний показник роботи галузі або підприємства. В ньому відображуються результати витрат живої і уречевленої праці, якість реалізованої продукції, рівень організації виробництва і його управління.

Прибуток сільського господарства, його галузей сільськогосподарських підприємств – це частина чистого доходу суспільства, який створюється в процесі виробництва сільськогосподарської продукції.

Згідно розрахунків розмір виручки від реалізації продукції тваринництва зріс на 15,4% з 2009 до 2011 року, незважаючи на зростання собівартості продукції. У господарстві є прибутковим виробництво молока. Рентабельність галузі тваринництва за 2009-2011 роки становила 59-72%. Рентабельність даного

господарства у ці роки була на рівні 17,3–32,2%, що в сучасних умовах господарювання є достатньо високим показником.

Отже, СВК ім. Щорса має всі необхідні передумови для ефективного господарювання, що доводить ефективність ведення галузі рослинництва і тваринництва та рівень рентабельності господарства в цілому. Виручка від реалізації молока господарства у 2009 році становила 3564 тис. грн., у 2010 році – 6263 тис. грн., у 2011 році – 10370 тис. грн..

УДК 330.33-047:58.114

ЯРМОЛА А.В., магістрант

Науковий керівник – **САХНО О.В.**, канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ВПРОВАДЖЕННЯ БІЗНЕС – МОДЕЛЮВАННЯ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Сьогодні все більше компаній шукають нові, інноваційні способи збереження свого потенціалу в умовах нестабільної ситуації на ринку. Бізнес-моделювання як один із інноваційних інструментів збереження та нарощування стратегічного потенціалу підприємства, стає все більш поширеним в Україні. На даному етапі це питання постає дуже широко, але формування та функціонування ефективних бізнес-моделей, все ж залишається мало дослідженою темою.

Отже, для забезпечення ефективної діяльності, підприємство сформувати та реалізувати ефективну, унікальну бізнес-модель.

Бізнес-модель – це сполучення ряду параметрів, що описують принципову схему побудови бізнесу компанії. Принципово важливими в бізнес-моделі є не стільки параметри самі по собі, скільки їх взаємозв'язок.

Основними проблемами впровадження технології бізнес-моделювання на вітчизняних підприємствах є:

1. Низький рівень усвідомлення бізнес-моделювання як одного із засобів забезпечення конкурентних переваг та унікальності компанії на ринку. Зазвичай підприємства копіюють зразки бізнес-моделей з іноземних компаній, які у 90 % випадків або не дієві для нашого ринку, або є неефективними.

2. Не врахування специфіки та особливостей розвитку українського ринку у процесі імплементації існуючих типів бізнес-моделей.

3. Відсутність ефекту синергії через низький взаємозв'язок між бізнес-моделями різних взаємопов'язаних підрозділів чи господарських одиниць однієї компанії.

4. Слабкий розвиток бізнес-моделювання в Україні призводить до незацікавленості власників і менеджерів компаній у використанні цього ефективного способу підвищення конкурентоспроможності компанії.

Для забезпечення розвитку інструментарію бізнес-моделювання у практиці вітчизняних підприємств необхідно:

5. створювати власні особливі та унікальні зразки бізнес-моделей, використовуючи моделі інших компаній як приклад, а не як шаблон для копіювання.

6.враховувати особливості вітчизняного ринку та специфіку функціонування компанії у процесі формування її бізнес-моделі.

7.забезпечити відкритість бізнес-моделі, що дозволить підприємству ефективно взаємодіяти із зовнішнім середовищем.

8.використовувати інтелектуальний капітал та компетенції компанії як основу створення її бізнес-моделі.

УДК 336.711:339:72

ПОНОМАР А.С., студентка 3 групи

Науковий керівник – **АРБУЗОВА Т.В.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

Toska100@mail.ru

ОЦІНКА ПЕРЕДУМОВ ЗДІЙСНЕННЯ МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКІВ БАНКІВСЬКИМИ УСТАНОВАМИ

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується подальшим поглибленням та зміцненням взаємозв'язків між національними економіками, які передбачають зростання міжнародних розрахунків. Актуальність даної теми полягає в тому, що їх ефективна організація сприяє активізації зовнішніх торговельних відносин. Тому механізм здійснення міжнародних розрахунків повинен бути всебічно досліджений, оцінці підлягають умови їх реалізації.

Міжнародні розрахунки - це здійснення платежів за грошовими вимогами і зобов'язаннями в зв'язку з економічними, політичними та культурними відносинами між фізичними та юридичними особами різних країн. Передумовою міжнародних розрахунків є наявність кореспондентських відносин між банками, оскільки переважна більшість розрахунків здійснюється безготівковим шляхом, тобто шляхом запису на рахунках в банках. Банк, що має рахунок в іноземному банку називається банком-кореспондентом.

Є кореспондентські рахунки типу лоро і ностро. Ностро – це рахунок вітчизняного банку в іноземній валюті, що знаходиться в іноземному банку. Платежі на рахунки ностро дебетуються, а платежі з рахунку кредитуються. Лоро - це рахунок іноземного банку у нашому банку або в іноземній або в нашій валюті. Платежі на рахунки кредитуються, а платежі з цих рахунків дебетуються.

Для своєчасного і раціонального здійснення міжнародних розрахунків банки підтримують необхідні валютні позиції в різних валютах у відповідності зі структурою і строками майбутніх платежів і проводять політику диверсифікації своїх валютних резервів.

Один з банків, який має кореспондентські відносини з іноземними банками і відкриває рахунки лоро і ностро, є банк VAB. VAB Банк швидко і якісно обслуговує документарні операції. Наявність прямих кореспондентських відносин дозволяє отримувати з банку наказодавця або направляти до банку бенефіціара акредитиви та гарантії без участі банків-посередників. VAB Банк співпрацює з найбільшими банками всього світу: Deutsche Bank Trust Company Americas, Commerzbank AG, ING Belgium SA/NV, Raiffeisen Bank International AG, UniCredit Bank AG, UniCredit

Bank Austria AG, Credit Suisse, Royal Bank of Canada, Citadele banka, Kazkommertsbank, Priorbank, Belvnesheconombank, МТС- Банк та інші.

Ефективна організація міжнародних розрахунків VAB Банком сприяє нормальному кругообігу коштів клієнтів-суб'єктів ЗЕД, забезпечує безперебійність постачання та реалізації продукції на зовнішній ринок.

УДК 339.13.021:339.3/5:637.1

НОЖКО Т.С., студентка магістратури

Науковий керівник – **АРБУЗОВА Т.В.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

SWOT-АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ВНУТРІШНЬОМУ ТА ЗОВНІШНЬОМУ РИНКАХ

Важливим аспектом стратегії розвитку підприємств молокопереробної галузі у ринковій економіці є створення умов для випуску продукції, яка має конкурентні переваги на внутрішньому та зовнішньому ринках, оскільки кінцева ціль молокопереробних підприємств – перемога у конкурентному середовищі і, як наслідок, отримання прибутку.

Одним з інструментів стратегічного управління, який дозволяє сформувати стратегію поведінки підприємства в ринковому середовищі, є SWOT-аналіз. Він дозволяє визначити негативні й позитивні фактори, що впливають на діяльність підприємства як із зовні, так і з середини, допомагає вірно оцінити можливості, які відкриваються перед компанією в майбутньому та загрози, що можуть ускладнити досягнення цілей. Якісно виконаний SWOT-аналіз дає можливість виявити максимальну кількість проблем на підприємствах. Ці проблеми беруть за основу для розробки стратегії підприємств.

Проведені дослідження за методикою SWOT-аналізу дозволяють зробити висновок, що для молокопереробного підприємства ПрАТ «Пирятинський сирзавод» сильними сторонами зокрема є: висока якість продукції, відпрацьовані бізнес-процеси, сучасне високопродуктивне обладнання, широкий асортимент продукції, налагоджені канали дистрибуції. На них компанії варто зосередити особливу увагу для того, щоб утримувати позиції на високо конкурентному ринку.

До слабких сторін слід віднести такі: відсутність можливості залучення довгострокового капіталу для реалізації стратегічних ініціатив, відсутність корпоративної культури, високі витрати на транспортування продукції. Зазначені критерії необхідно аналізувати та усувати задля унеможливлення використання їх конкурентами як своїх переваг.

Можливостями ПрАТ «Пирятинський сирзавод», на нашу думку, є: нові види молокопродукції, захоплення суміжних сегментів, вивчення тенденцій попиту, налагодження зв'язків з громадськістю. Використовуючи та вдосконалюючи їх, підприємство матиме переваги на більш широкому сегменті внутрішньому і зовнішньому ринків.

Такі загрози для даного підприємства, як: нові продукти-замінники, слабкість постачальників, лобіювання і активність конкурентів, законодавчі акти щодо митного регулювання та інші – суттєво послаблюють позиції компанії на ринку.

На наш погляд, проведення SWOT-аналізу є необхідною умовою не тільки для надійного існування підприємства на внутрішньому та зовнішньому ринках, але й істотним засобом для продуктивного стабільного розвитку щодо перспективного та динамічного майбутнього всієї молокопереробної галузі.

УДК 336 711 336 713 5 005 334

КАКАМА О.О., студентка 4 курсу

Науковий керівник – **АРБУЗОВА Т.В.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

УПРАВЛІННЯ ВАЛЮТНИМИ РИЗИКАМИ У БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ

Ризик – майже неминуча частина будь-якої комерційної діяльності, у тому числі банківської. Валютні ризики пов'язані з інфляцією і коливанням валютних курсів. Його об'єктивною основою є те, що в довгостроковому плані валютні курси залежать від економічного стану різних країн, а в короткостроковому – від рішень державних органів з економічних питань, спекулятивних операцій, чуток і очікувань, політичних подій, помилкових рішень ділерів. Основні види валютних ризиків: трансляційні, операційні, економічні.

ПАТ «БРОКБІЗНЕСБАНК» є активним учасником національного і міжнародного валютних ринків, виконує значний обсяг розрахункових, кредитних, депозитних, конверсійних та інших ризикових операцій з різними валютами. Тому управління на постійній основі валютними ризиками є необхідною й обов'язковою умовою його діяльності.

Управління валютним ризиком в банку – це процес виявлення (ідентифікації) валютного ризику, проведення оцінки його величини, здійснення його моніторингу, контроль своїх відкритих валютних позицій, лімітування відкритих валютних позицій, врахування взаємозв'язку валютного ризику з рештою видів ризиків. Основною метою управління і контролю валютного ризику є мінімізація втрат капіталу банку при формуванні активів і пасивів з використанням іноземних валют.

Стратегія управління валютним ризиком ПАТ «БРОКБІЗНЕСБАНК» включає елементи: централізація управління валютним ризиком, використання усіх можливих заходів його уникнення, контроль та мінімізація сум збитків, якщо не існує можливості уникнення ризику. Основним інструментом управління валютним ризиком є лімітування та балансування валютних потоків. У рамках політики управління ризиками банком встановлені більш "жорсткі" внутрішні загальні нормативи та ліміти валютного ризику, а також ліміти залишків відкритої валютної позиції в розрізі структурних підрозділів. Структурне балансування валютних потоків – це узгодження обсягів та строків активних і пасивних операцій з усіма іноземними валютами, якими оперує банк. Обсяги та терміни проведення операцій добираються так, аби це дало змогу закрити валютні позиції чи знизити їх величину до прийняттого рівня.

Для вимірювання можливих потенційних втрат за непередбачуваних змін валютних курсів банк застосовує методику VaR (Value at Risk), що дозволяє визначити максимальний обсяг очікуваних фінансових втрат за певний період часу з заданим рівнем імовірності (в банку - 95%) та здійснює стрес-тестування на регулярній основі для прийняття рішень щодо заходів мінімізації валютних ризиків банку. З метою мінімізації впливу валютного ризику встановлюються і щомісяця переглядаються внутрішні ліміти валютного ризику для філій банку.

УДК 339 72 336 717 111

МАРИШЕВ Є.В., студент 4 курсу

Науковий керівник – **АРБУЗОВА Т.В.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

muglerteck@yandex.ua

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО ПЕРЕКАЗУ ЯК ФОРМИ МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКІВ

Міжнародні розрахунки являють собою систему організації та регулювання платежів у сфері міжнародних відносин, суб'єктами яких є банки, експортери та імпортери. В основу міжнародних розрахунків покладено рух товаророзпорядчих документів і операційне оформлення платежів за укладеними зовнішньоекономічними угодами. Форми міжнародних розрахунків умовно поділяються на документарні (акредитиви, інкасо) і недокументарні (банківський переказ, платіж на відкритий рахунок, авансові платежі, векселі та чеки). Переказ є основною формою міжнародних розрахунків у сучасній практиці українських банків в зв'язку з простотою його оформлення, а також із збільшенням частки попередньої оплати за кордон через існуючу недовіру іноземних фірм до українських контрагентів з точки зору їх платоспроможності та надійності. Крім того, він є елементом всіх інших форм міжнародних розрахунків. Банківський переказ належить до платних комісійних операцій банку.

Банківський переказ – це отримане на підставі інструкції клієнта доручення банку своєму банку-кореспонденту виплатити певну суму коштів за розпорядженням і за рахунок переказодавця іноземному отримувачу (бенефіціару) із зазначенням способу відшкодування банку-платника виплаченої ним суми. Оплата переказом можлива на будь-якій стадії виконання зовнішньоторговельного контракту: до відвантаження товару, після відвантаження товару, через певний період.

У структурі застосовуваних форм міжнародних розрахунків ПАТ «БРОКБІЗНЕСБАНК» 93% належить банківському переказу. Його перевагами є дешевизна (банк несе мінімальну відповідальність і, як наслідок, стягує мінімальну комісію відповідно до Тарифів комісійної винагороди); простота (для здійснення переказу не потрібне представлення в банк комерційних документів, крім заяви переказодавця на переказ. Виплати бенефіціару можуть бути здійснені безумовно, оскільки це недокументарна форма розрахунків); швидкість (для порівняння: за банківським переказом розрахунки тривають до кількох днів, а за інкасо, акредитивом – до кількох місяців).

В цілому банківський переказ за фактично поставлений товар більш вигідний

імпортеру, тому що він отримує товар і документи, минаючи банки, і лише потім здійснює оплату. При цьому для експортера не виникає гарантії платежу за поставлений товар. З метою страхування ризику ПАТ «БРОКБІЗНЕСБАНК» пропонує своїм клієнтам-суб'єктам ЗЕД застосування банківського переказу у поєднанні з іншим елементом платежу, наприклад, авансом або банківською гарантією.

УДК 330.15:502.131.1:332.3:63

ДЕРЕГУЗ І.О., студентка 4 курсу

Науковий керівник – **САТИР Л.М.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Земельні ресурси, з використанням яких формується 95% обсягу продовольчого фонду та дві третини фонду товарів споживання, по праву вважаються первинним чинником виробництва, фундаментом економіки України. Раціональне землекористування означає максимальне залучення до господарського обігу всіх земель та їх ефективне використання за основним цільовим призначенням, створення сприятливих умов для високої продуктивності сільськогосподарських угідь і одержання на одиницю площі максимальної кількості продукції за найменших витрат праці та коштів.

Охорона земельних угідь - сукупність науково обґрунтованих заходів, спрямованих на ліквідацію надмірного вилучення земель із сільськогосподарського обігу.

Отже, раціональне використання й охорона земельних ресурсів включають дві групи питань: 1) охорона, землі від виснаження і підвищення її родючості - економічна група; 2) охорона від забруднення та його попередження - екологічна група.

Для сільського господарства найбільше значення має частина землі під назвою ґрунт - це одна із складових навколишнього середовища, її найважливіша властивість - родючість, яка відіграє провідну роль у житті людини, є найважливішою умовою існування і відтворення, які постійно змінюють одне одного в людських поколіннях. Сільським господарством освоєно близько 30% площі суші.

Інтенсивне забруднення природного середовища значною мірою є наслідком нераціонального сільськогосподарського виробництва. Щороку з мінеральними добривами на сільськогосподарські угіддя надходить 193 тис. т фтору, 1,6 тис. т цинку, 620 тис. т міді та 622 т калію. Отруйні речовини, які знаходяться у мінеральних добривах, хімічних меліорантах й отрутохімікатах, проникають в організми людей, викликаючи їх захворювання.

Отже, економічна вигода від застосування продукції хімічної промисловості не вичерпує усіх аргументів на користь нарощування темпів постачання сучасних продуктів хімії сільському господарству.

Все це змушує якнайшвидше братися за здоровий глузд і вирішувати наболілі питання негайно та широко масштабно. Бо земля це і екологія і економіка України, і здоров'я людей, які на ній живуть.

УДК 338.242.4:061.1ЄС

КИСЛЮК А.В., студентка 4 курсу

Науковий керівник – **САТИР Л.М.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА В КРАЇНАХ ЄС

Необхідність врегулювання ринкових відносин державою, не викликає сумніву навіть у найрадикальніших прихильників вільного ринку. Особливо гострого прояву така необхідність набула в аграрному секторі. Досвід сільськогосподарської діяльності провідних країн світу засвідчує, що в переважній більшості випадків виробництво агропродовольчої продукції є низькорентабельним чи навіть збитковим і потребує застосування різноманітних важелів державної підтримки. При цьому, особливого державного пріоритету набувають ті сфери діяльності, які спрямовані на підтримку стану навколишнього середовища та уникнення шкідливого впливу на нього.

Заохочується бізнес із врахуванням соціальної відповідальності та підтримки екологічної стійкості. Крім того, екологічна позиція підприємств набуває ролі конкурентної переваги та допомагає малим підприємствам протистояти великим підприємствам холдингам для малого бізнесу. Одним з способів господарювання, що відповідають вище зазначеним умовам є органічне підприємництво. Однак, для подолання бар'єрів його подальшого впровадження у господарську практику безсумнівною є необхідність підтримки держави.

Декларацією тисячоліть ООН було затверджено однією із пріоритетних цінностей людства повагу до природи, відповідно до якої розвиток моделей виробництва і споживання має відбуватись у відповідності до постулатів сталого розвитку, принципи якого були визначені та прийняті більшістю країн світу на конференції у Ріо-де-Жанейро ще у 1992 р. Зазначений підхід ґрунтується на пошуку таких моделей господарювання, що забезпечать можливість задоволення потреб споживачів та збереження сприятливих умов життя для майбутніх поколінь, тобто компромісу між задоволенням потреб та екологоощадним відношенням до оточуючого середовища.

В сучасних умовах більшість провідних країн світу дотримуються природоохоронної політики. Не випадковим за таких умов є підвищення уваги до органічного підприємництва з боку держави. Політика держави в більшості країн ЄС спрямована на поширення органічного виробництва, що слугує одним із стимулюючих цей вид діяльності факторів.

Значна увага підтримці органічного сектору приділяється урядами багатьох країн світу. Результатом такої підтримки є тенденція до завоювання лідируючих позицій на світовому ринку органічної продукції тими країнами, державна підтримка органічного виробника у яких є найсуттєвішою.

УДК 338.486.4:334.724.4

КОЛОМІЄЦЬ І.С., студент 4 курсу

Науковий керівник – **ЛИПКАНЬ О.В.**, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

СТАРТАП-ПІДПРИЄМНИЦТВО: В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

За рекомендаціями світових авторитетів в області економіки і підприємництва зараз найкращий період для створення нових підприємств та реорганізації існуючих, адже саме в посткризові періоди у всі часи фіксувались найбільші прориви в економіці. Без сумнівів, деякі із створених сьогодні компаній – ніколи не досягнуть успіху, а інші – не зможуть досягти свого максимуму. Проте, економічний спад не придушив дух підприємництва, констатує Business Week.

Найбільші компанії часто виникають саме в періоди посткризових явищ в економіці. У 1939 р. в кінці «великої депресії», два інженери в гаражі в Каліфорнії створили Hewlett-Packard. Сама Силіконова долина в значній мірі розвинулася в середині 1970-х років, саме тоді підприємці створили компанії, які стали піонерами у трьох нових галузях: Atari у сфері відеоігор, Apple на ринку персональних комп'ютерів, Genentech у біотехнологіях.

Можна виділити ряд інших причини зростання підприємницької активності: в умовах спаду все дешевшає, в тому числі знижуються витрати на кадри, вартість матеріалів, і офісних приміщень. Посилюється конкуренція як з боку компаній, що працюють на ринку, так і серед стартапів, які не можуть залучити кошти. Обмеженість фінансових ресурсів означає, що більш сильні ідеї витісняють більш слабкі. Складнощі змушують підприємців працювати над своїми бізнес моделями так, що вони досягають рентабельності в більш короткі терміни, ніж коли залучення капіталу їм обходилося дешевше.

В Україні стартап-підприємництво також почало набирати обертів. Прикладом може слугувати Львівський стартап-клуб, який створений для підтримки стартап-підприємців і сприяння розвитку високотехнологічного бізнесу у місті Львові. Цілями і завданнями є підтримка стартапів в знаходженні власної стратегії і бізнес моделі, інформування про нові маркетингові інструменти в ІТ-підприємстві, сприяння в наданні кваліфікованої експертної оцінки стартап-проектів та допомога в залученні інвестицій.

Поте стартапи часто припиняють свою діяльність з різних причин: вибір неправильного партнера; фокусування на одного клієнта чи партнера; втрата мотивації; відсутність цільової аудиторії для збуту товарів та протидія більш потужних гравців на ринку. Але всі ці причини, в кінцевому підсумку, приводять до одного спільного знаменника – брак грошей.

УДК 330.15:502.21:63

ЧЕПУР А.О., студентка 4 курсу

Науковий керівник – **ЛИПКАНЬ О.В.**, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ, ЯК СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Ринкові умови діяльності підприємств потребують прийняття оптимальних управлінських рішень щодо визначення обсягів виробництва, обрання цільових ринків реалізації продукції, забезпечення прибуткової діяльності та стабільного фінансового стану підприємства, що передбачає оптимальне поєднання та ефективне використання всіх ресурсів підприємства. У сучасних умовах механізм управління ресурсним потенціалом підприємств не повністю відповідає завданням підвищення ефективності їхньої роботи: отримання високих остаточних результатів та подальшого розвитку.

Стосовно сільського господарства ресурсний потенціал – це сукупність взаємопов'язаних ресурсів, які використовують в сільськогосподарському виробництві. Можливості окремих господарств у досягненні відповідних результатів значно відрізняються, що зумовлюється кількістю і якістю наявних ресурсів. Склад і структура ресурсного потенціалу, а також співвідношення окремих видів ресурсів залежить від характеру і особливостей відповідних галузей сільського господарства.

Так, у рослинництві основним елементом ресурсного потенціалу є земля, машинно-тракторний парк, насіння, добрива, трудові ресурси та ін. Ресурсний потенціал тваринництва включає такі важливі його складові: поголів'я продуктивної і робочої худоби, спеціалізовані виробничі приміщення ферм та їхнє обладнання, корми, лікарські препарати, трудові ресурси та ін. При цьому частка продуктивної худоби має бути такою, щоб її раціональне використання забезпечувало ефективне функціонування всіх інших виробничих ресурсів, зокрема кормів.

Методичні рекомендації щодо визначення величини ресурсного потенціалу сільського господарства передбачають грошову оцінку кожного виду виробничих ресурсів і розрахунок їхньої сукупної вартості. Матеріальні ресурси, що функціонують у сільськогосподарському виробництві мають вартісну оцінку, яка відображена в бухгалтерській звітності. У зв'язку з цим для визначення сукупного ресурсного потенціалу сільського господарства необхідно розрахувати лише грошову оцінку земельних і трудових ресурсів та приєднати їх до вартості основних і оборотних засобів.

Задоволення потреб ринку вимагає збільшення виробництва сільськогосподарської продукції на основі раціонального та ефективного використання ресурсного потенціалу. Це зумовлює необхідність удосконалення економічного механізму господарювання, здійснення відповідних організаційно-економічних заходів з боку держави і самих підприємств щодо поліпшення та розвитку ресурсної бази сільськогосподарського виробництва.

УДК 631.17:338.436

ГРИЩЕНКО М.С., студентка 4 курсу

Науковий керівник – **АРБУЗОВА Т.В.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ОПЕРАЦІЙ З НАДАННЯ ПОСЛУГ ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА

До послуг техніко-технологічного забезпечення можна віднести операції з міжнародної торгівлі науково-технічними знаннями і досвідом, операції з торгівлі інженерно-технічними послугами, консалтингові операції, операції з технічного обслуговування і забезпечення запасними частинами машино-технічної продукції та інші послуги. Особливістю організації міжнародної торгівлі науково-технічними знаннями та досвідом є те, що об'єктом продажу виступають продукти інтелектуальної праці.

Процедура надання різних видів інжинірингових послуг має такі особливості: 1) проектно-дослідницькі роботи пов'язані зі спорудженням об'єктів "під ключ" на умовах тендера при міжнародних торгах або шляхом прямого укладання підрядного контракту; 2) консультаційні та інформаційні послуги включають проведення маркетингових досліджень, підготовку інформаційних оглядів по ринках та регіонах, проведення рекламних кампаній, організацію робіт тендерних комітетів для конкурсних торгів тощо; 3) науково-дослідницькі та технологічні роботи включають проведення наукових досліджень, створення нових виробів, оформлення авторських прав. Об'єктом купівлі-продажу при реалізації інжинірингу є послуги з використання знань.

Консалтинг – консультування виробників, продавців та покупців з питань економічної діяльності підприємств, фірм та організацій.

Український науково-дослідний інститут прогнозування та випробування техніки і технологій для сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого надає послуги з техніко-технологічного забезпечення агропромислового виробництва. Основними напрямками його діяльності є випробування, оцінка відповідності, ранжування та формування Державного реєстру сільськогосподарської техніки та обладнання; моніторинг ринку техніки та обладнання; лабораторно-польові та імітаційні випробування; експертиза технологічних операцій і технологій виробництва сільськогосподарської продукції; оптимізація техніко-технологічних рішень та їх систем на базі машин підвищеної продуктивності; удосконалення систем якості технологій, техніки і технічних засобів; інноваційний провайдинг продукції сільськогосподарського машино-будування; сертифікація продукції та систем управління якістю; формування пакету інновацій для АПК, їх впровадження та супроводження; трансфер інновацій у виробництво, пропаганда і поширення знань за результатами науково-випробувальної діяльності; міжнародне співробітництво; розроблення, гармонізація та адаптація нормативної бази технічного регулювання в системі інженерно-технічного забезпечення АПК та інша діяльність.

УДК 336.71(477):339.722

КРИВЕНЬКИЙ М.В., магістрант

Науковий керівник – **РУДИЧ О.О.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЇ СКОРОЧЕННЯ КІЛЬКОСТІ ІНОЗЕМНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ

В умовах глобалізації та широкомасштабної трансформації банківського капіталу зростає роль іноземних банків на ринку фінансових послуг України. Більша частка іноземних банків у капіталі банківської системи країни підвищує її загальну ефективність завдяки зменшенню накладних витрат банків. Також існує позитивна кореляція між присутністю іноземних банків та стабільністю банківської системи країни.

На сьогоднішньому етапі банківська система України характеризується негативною тенденцією відносно скорочення кількості банківських структур пов'язаною з посиленням регуляторної політики з боку Національного банку, валютними коливаннями, нестабільністю економіки через світову рецесію. Так у 2012 році 26 банківських установ було виключено з Державного реєстру банків. За аналітичними даними Національного банку України станом на 1 січня 2013 року в Україні нараховувалось 176 банків, які мають ліцензію НБУ на здійснення банківських операцій, з них 53 фінансові установи з іноземним капіталом (у т.ч. зі 100% іноземним капіталом 22 банківські структури). Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків України становить майже 40%.

Основними причинами виходу іноземних банків з ринку фінансових послуг країни можна назвати європейську кризу та нестабільність економічної і політичної ситуації в Україні.

Банківські фінансові структури виходили з українського ринку за декількома сценаріями. Перший, і найбільш поширений - банк може піти з ринку, продавши свій портфель іншій фінансовій установі. Другий, менш традиційний – це відокремлення в окрему структуру роздрібного бізнесу, припинивши його розвивати, і як наслідок, через певний період він сам перестане існувати. Третій – продаж кредитів іншим фінансовим установам, що дасть змогу повернути усі депозити вкладникам і припинити активні операції. Саме за останнім сценарієм нині відбувається вихід іноземних банківських груп. Аналізуючи статистичні дані динаміки активів за 2003-2012 роки, країну покидали інвестори банків другого ешелону, обсяг активів яких різко знизився після кризи і складав близько 10 млрд гривень на початок 2012 року. Іншою групою фінансових інституцій, акціонери яких покидали український ринок, були невеликі банки з обсягом активів менше 4 млрд гривень, зміна власників котрих навряд чи мала суттєвий ефект на банківську систему. Якщо аналізувати географію банківських установ залишивших українську банківську систему, то це європейські банки. Дана тенденція свідчить про зниження привабливості українського ринку саме для європейських банківських груп (Swedbank, Volksbank, SEB Group, Кредит Європа Банк, Societe Generale, Commerzbank). Європейські банки продають свої активи через нестачу ресурсів, зменшуючи ризики інвестування у нестабільній пострадянській державі. Група російських банків в Україні на фоні європейських виглядає особливо контрастною: всі банки демонструють приріст активів і капіталу. Особливо успішні на українському ринку банки з державним капіталом – ВТБ та Сбербанк Росії, які мають опосередкований доступ до бюджетних ресурсів та державних гарантій

Російської Федерації, підкріплених значними доходами від нафтогазового експорту. Вихід західних інвесторів був зумовлений не лише тягарем "проблемки" та втратою перспектив для росту, а й низькою часткою ринкового пирога і відсутністю "історії успіху". Виходять менш конкурентоздатні в українських умовах холдинги та банки зі стратегією розвідників, тоді як більша частина європейських фінансових установ, в тому числі усі системні залишаються.

Результати проведеного дослідження свідчать про ряд існуючих проблем у банківській системі країни і вирішення має першочергове значення для Національного банку України. Основним стратегічним завданням якого є обґрунтування змін у регулюванні іноземних банків; гармонізація регуляторної політики в сфері діяльності іноземних банків із загальнодержавним економіко-політичним курсом; визначення пріоритетних напрямків регулювання та нагляду; створення механізму для реалізації стратегії регулювання.

УДК 657.471.62-043.86

КОВАЛЕНКО Н.О., магістр ФЕ АПК

Науковий керівник – **БІРЮК О.Г.**, канд. екон. наук

Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана

ninaarbuzova@rambler.ru

ЕВОЛЮЦІЯ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ ПОГЛЯДІВ ЩОДО ДЖЕРЕЛ ВІДШКОДУВАННЯ ВИТРАТ НА РЕМОНТ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Ремонт основних засобів вимагає додаткової праці і створює нову вартість, що входить у вартість суспільного продукту у масштабах національної економіки чи у вартість продукції окремого підприємства. Особливості ремонту (нерівномірність витрат між звітними періодами, різний його обсяг, випадковий характер тощо) визначили наявність різних джерел його фінансування.

В економічній літературі немає єдиної думки з цього питання. Погляди економістів можна поділити на вісім груп: 1) витрати на всі види ремонтів необхідно відносити прямо у собівартість продукції; 2) витрати поточний та середній ремонт з періодичністю до 1 року відшкодувати за рахунок собівартості продукції, а середній і капітальний ремонт з періодичністю понад 1 рік – за рахунок амортизаційних відрахувань; 3) витрати на поточний і середній ремонт повинні включатися у собівартість продукції, а на капітальний ремонт основних фондів здійснюватися за рахунок амортизаційного фонду; 4) витрати на поточний ремонт основних засобів проводять за рахунок оборотних коштів та відносять у собівартість продукції через цехові та загальнозаводські витрати. Джерелом фінансування середніх і капітальних ремонтів є амортизаційний фонд на капітальний ремонт; 5) витрати на всі види ремонтів відшкодувати за рахунок амортизаційного фонду, для чого відповідно збільшувати норми амортизації; 6) фактичні витрати на всі види ремонтів у собівартість продукції не включаються, а списуються за рахунок ремонтного фонду; 7) витрати на ремонт основних засобів відносяться повністю або частково на їх вартість; 8) підприємству потрібно самостійно обирати варіант відшкодування витрат на ремонт з таких: відносити на собівартість фактичні витрати на проведення ремонту безпосередньо після його здійснення; створювати за

рахунок собівартості ремонтний фонд (резерв грошових коштів); відносити у випадку необхідності фактичні витрати на проведення ремонту на витрати майбутніх періодів з наступним їх щомісячним списанням на виробничі витрати.

Нині при здійсненні обліку ремонту необхідно користуватися нормами Податкового кодексу України, згідно з яким (ст. 146) первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат з ремонту об'єктів основних засобів, що призводить до зростання економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єктів в сумі, що перевищує 10% сукупної балансової вартості всіх груп основних засобів, що підлягають амортизації, на початок звітного податкового року з віднесенням суми ремонту на об'єкт основного засобу. Якщо сума витрат на ремонт не перевищує 10% сукупної балансової вартості основних фондів на початок звітного року, вона відноситься до витрат того звітного податкового періоду, в якому такий ремонт був здійснений.

УДК 339.5:631.3

ВОВЧЕНКО М.А., студентка 4 курсу

Науковий керівник – **АРБУЗОВА Т.В.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЮ ТЕХНІКОЮ ТА ОБЛАДНАННЯМ

Міжнародна торгівля товарами – це форма МЕВ, що відображає товарно-грошові відносини куплі-продажу між суб'єктами МЕВ і базується на МПП. Якщо на національному ринку рух товарів обумовлюється економічними факторами і державною політикою, то на світовому ринку вплив на міжнародну торгівлю має зовнішньоекономічна політика окремих держав чи їх груп.

Міжнародна торгівля представлена торгівлею сировинними товарами (мінеральна та сільськогосподарська сировина і продукти їх збагачення чи переробки, а також продовольчі товари); торгівлею промисловими товарами, машинами, устаткуванням (товарами широкого вжитку, машино-технічною продукцією); торгівлею послугами (інженерно-технічні, консультаційні, транспортні послуги, туризм, оренда, послуги зв'язку тощо).

Торгівля машино-технічною продукцією передбачає поставки готової продукції – постачання машин і устаткування в готовому до експлуатації вигляді (транспортні засоби, продукція верстатобудування, товари культурно-побутового призначення); продукції в розібраному вигляді – ця форма торгівлі особливо розвинута в автомобільній промисловості, у виробництві тракторів, мотоциклів, електропобутових приладів, радіо- і електронної апаратури, сільськогосподарських машин; комплектного устаткування – набір органічно зв'язаних єдиним технологічним процесом машин і устаткування, що забезпечують випуск готової продукції чи завершують технологічну стадію.

ТОВ Науково-виробниче підприємство «БілоцерківМАЗ» є активним учасником міжнародної торгівлі продукцією сільськогосподарського машинобудування – ґрунтообробною, кормозбиральною технікою. Товариство освоїло та

налагодило серійне виробництво високоякісних і сучасних дискових агрегатів для безвідвального обробітку ґрунту, навісних та причіпних глибокорозрихлювачів, передпосівних культиваторів, роторних причіпних комбайнів «Рось-2», борін пружинних, причіпних ущільнювачів ґрунту, а також надійної кормозбиральної техніки. Виробничо-технологічне обладнання ТОВ НВП «БілоцерківМАЗ» орієнтоване на замкнений цикл виробництва кінцевого продукту, що включає виробництво заготовок, штампування, механообробку, зварювання, термообробку, збірку, фарбування та інші допоміжні виробництва.

Завод вдається до використання прямого методу зовнішньої торгівлі готовою продукцією, тобто укладення експортно-імпортних угод здійснюється менеджерами підприємства.

Зовнішньоторговельна діяльність є невід'ємною складовою господарської діяльності ТОВ НВП «БілоцерківМАЗ», потребує розширення, постійного удосконалення її управління.

УДК 339.187.6:631.37

АЛТУХОВА М.В., студентка магістратури

Науковий керівник – **АРБУЗОВА Т.В.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ З ТОРГІВЛІ ОБЛАДНАННЯМ

Однією з особливостей сучасного етапу розвитку міжнародної торгівлі є зростання частки машин, обладнання та транспортних засобів у товарній структурі світової торгівлі. Сучасна торгівля машинно-технічною продукцією характеризується такими особливостями, як значне скорочення життєвого циклу більшості видів товарів цієї групи, постійне оновлення номенклатури та асортименту пропонуваного виробів; перехід від одиничних до системних продажів і створення відповідних товарів; необхідність відповідності машин, обладнання, комплектуючих вимогам ISO; вищі темпи зростання експорту машинно-технічної продукції порівняно з її виробництвом, що зумовлено процесами реіндустріалізації в світовій економіці; концентрація імпорту машинно-технічної продукції в індустріально розвинутих країнах.

Імпорт машин та обладнання має для української економіки загалом та аграрного сектора зокрема велике значення як потужний засіб модернізації технічного базису підприємств, збагачення споживчого ринку, балансування виробництва та споживання товарів. Але недостатність дотримання технічних вимог до імпортних машин та обладнання, погана оцінка їх конкурентоспроможності, прорахунки при виборі продавця, неякісна організація здавання-приймання обладнання за кордоном, результатом чого є закупівля обладнання, яке не відповідає контрактним умовам, є головними причинами низької ефективності використання імпортного обладнання.

Торгівля обладнанням на зовнішньому ринку проходить безпосередньо між її виробником та споживачем, чи здійснюється через посередників. В сучасних умовах вона вимагає виконання посередником додаткових робіт, пов'язаних з підвищенням

конкурентоспроможності товарів: передпродажного сервісу, а також технічного обслуговування машинно-технічної продукції.

ТОВ «Деметра-Агро» є яскравим прикладом посередництва у сфері торгівлі сільськогосподарським обладнанням. Компанія є ексклюзивним представником в Україні провідних виробників елеваторного обладнання із США: «SUKUP MFG», «DELUX MFG», «Sweet MFG», «Honeyville Inc», «Hutchinson». При продажу обладнання продавець зобов'язується виконати такі роботи: здійснити його монтаж; забезпечити безперебійну роботу в гарантійний період; забезпечити регулярну поставку запасних частин, здійснювати технічне обслуговування в післягарантійний період.

Сервісне обслуговування, купівля обладнання в лізинг, з гнучкими індивідуальними графіками погашення і лояльними умовами кредитування є необхідною умовою стабільного імпорту/експорту сільськогосподарських машин, обладнання та приладів ТОВ «Деметра-Агро».

УДК 339.94:347.55

ЛІСКОВИЧ А.В., студент магістратури

Науковий керівник – **АРБУЗОВА Т.В.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОНАННЯМ КОНТРАКТНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Укладання зовнішньоторговельного контракту (ЗТК) ґрунтується на взаємній згоді сторін, кожна з яких має на меті отримання вигод, тому невиконання зобов'язань однією із сторін є небажаним для іншої. Контрагенти намагаються максимально убезпечити себе від ризику невиконання контрактів, що свідчить про актуальність даного питання для суб'єктів ЗЕД.

Згідно з усіма умовами Інкотермс 2010 експортер повинен виконати такі зобов'язання: своєчасно виготовити товар; підготувати його до відвантаження; здійснити за свій рахунок звичайне пакування та маркування; оформити документацію, необхідну для відправки товару та отримання належних платежів; поставити товар разом із доказом відповідності згідно з договором; нести витрати, пов'язані із виконанням різних контрольних функцій (перевірка якості, вимірювання, зважування, облік товарів); повідомлення імпортерів про готовність товару до відвантаження. При поставці машин та обладнання виконання ЗТК передбачає організацію його технічного обслуговування. Згідно з усіма умовами Інкотермс 2010 імпортер повинен виконати такі зобов'язання: прийняти товар у місці та у терміни, зазначені у ЗТК; оформити документацію, необхідну для одержання та оплати товару; сплатити ціну, зазначену у ЗТК; надати інструкцію про доставку.

Основними методами контролю виконання ЗТК є його проведення протягом всього періоду реалізації контракту; надходження від відповідних виконавців інформації про хід виконання угоди до керівника компанії; проведення контролю спеціальною групою при керівникові.

ТОВ «Деметра-Агро» протягом останніх 11 років є лідером в поставках в Україну та країни СНД обладнання для сушіння, зберігання та внутріелеваторного транспортування зернових культур від провідних виробників США: «SUKUP MFG», «DELUX MFG», «Sweet MFG», «Honeyville Inc», «Hutchinson». Перевагою «Деметра-Агро» є наявність в Україні складу з великим асортиментом зерносушильного обладнання, що дає можливість його швидкого і без затримок придбання. За роки роботи ТОВ «Деметра-Агро» поставлено більш ніж 500 зерносушилок різних потужностей, включаючи 18 елеваторів, які успішно експлуатуються в усіх регіонах України. Оскільки компанія здійснює гарантійне і післягарантійне обслуговування обладнання, фірма має висококваліфіковану команду спеціалістів, сформованих в 12 сервісних бригад в різних регіонах України, що дозволяє обслуговувати обладнання в найкоротші строки. Контроль за якістю виконання зобов'язань за ЗТК ТОВ «Деметра-Агро» є запорукою ефективної роботи компанії на внутрішньому та зовнішньому ринках і потребує постійного удосконалення.

УДК 339.187.6:005.922:631.3

ПОГРІБНА Ю.В., студентка 4 курсу

Науковий керівник – **АРБУЗОВА Т.В.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ДОКУМЕНТАРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ З ПОСТАВКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ

Документи, що підтверджують виконання угоди з іноземним контрагентом, тобто поставку товару, його транспортування, страхування, зберігання на складах, проходження через митницю, називають зовнішньоторговими. Залежно від виконуваних функцій, пов'язаних із зовнішньоторговим контрактом, зовнішньоторгові документи поділяються на такі групи: документація із забезпечення виробництва експортного товару; документація щодо підготовки товару до відвантаження; комерційні документи; документи з платіжно-банківських операцій; страхові документи; транспортні документи; транспортно-експедиційні документи; митні документи. Товаросупровідні документи – документи, що прямують разом з товарами й містять дані про товари, що переміщуються транспортним засобом.

ТОВ Науково-виробниче підприємство «БілоцерківМАЗ» бере активну участь у міжнародній торгівлі продукцією сільськогосподарського машинобудування – ґрунтообробною, кормозбиральною технікою. До основних товаросупровідних документів, якими оформляють поставку товарів ТОВ НВП «БілоцерківМАЗ», зокрема, належать вантажна митна декларація, товарно-транспортна накладна, рахунок-фактура (інвойс), відвантажувальна специфікація, пакувальний лист, аркуш про пакування тощо.

Вантажна митна декларація – заява, що містить відомості про товари та мету їх переміщення через митний кордон України, а також інформацію, необхідну для здійснення митного контролю, митного оформлення, митної статистики, нарахування митних платежів. Рахунок-фактура виписується ТОВ НВП

«БілоцерківМАЗ» на партію товарів, що відвантажуються, у ньому містяться відомості про кількість товару, ціну за одиницю і загальну суму партії товару, а також дата, найменування та адреса продавця та покупця, номер контракту, скорочений опис товару, відомості щодо кількості місць та упаковки, умови платежу та доставки, найменування банку, що здійснює платіж. Транспортні накладні – це документи, які супроводжують транспортні засоби і свідчать про укладення договору на перевезення вантажів. У сертифікаті походження товару мають бути обов'язково вказані такі відомості про товар: найменування й адреса експортера та імпортера; засоби транспортування і маршрут проходження вантажу; кількість місць і вид упаковки, опис товару; маса бруто і нетто. Аркуш про пакування – документ, що містить інформацію про тару (упаковку), в якій переміщується товар.

Оформлення з дотриманням вимог і у строк всієї необхідної документації є одним із ключових етапів у реалізації зовнішньоторговельної операції, запорукою формування репутації фірми як надійного ділового партнера.

УДК 619.611

КАЧАН Д.А., студент 5 курсу

Науковий керівник – **ВАРЧЕНКО О.М.**, д-р екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ЗАБОРГОВАНОСТІ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

На сьогодні найменш дослідженими і розробленими є теоретичні та методичні питання процесу реструктуризації в системі господарювання підприємств. В науці розглядаються здебільшого питання фінансової реструктуризації. З урахуванням цілей реструктуризації, суми зобов'язань, зацікавленості кредиторів, інтересів боржників, обираються відповідні методи реструктуризації зобов'язань, які розглядаються як засіб управління ефективністю підприємств. На законодавчому рівні в Україні ще існують певні суперечності, які обмежують можливості здійснення реструктуризації зобов'язань підприємств. Зміна умов господарювання та структури власності в Україні потребує удосконалення управління ефективністю підприємств шляхом змін в системі регулятивних норм та економічних механізмів, тому питання реструктуризації заборгованості з метою підвищення ефективності діяльності підприємств є нині актуальними.

Вивченням питань боргових зобов'язань підприємства та їх реструктуризації займалися такі вчені: Андреев С.В., Чупіс А.В., Шкільняк М.М., Савчук В.С., Батенко Л.П., Білик М.Д., Тинний І.І., Терещенко О.О. та інші.

Проблемі управління заборгованістю підприємств присвячено велику кількість схем і механізмів, однак єдиного підходу поки ще не вироблено. В нормативному законодавстві України та практиці діяльності підприємств розроблені декілька підходів до управління рівнем заборгованості підприємств: реструктуризація, погашення, переуступлення, пролонгація боргу.

Об'єктом реструктуризації зобов'язань є заборгованість підприємства. Інструментами реструктуризації можуть бути матеріальні або фінансові активи, які обліковуються на балансі підприємства.

Існуючі методи реструктуризації мають різний вплив на структуру пасивів та структуру активів підприємства боржника. Методи, які впливають на зміну пасивів (власного капіталу) підприємства не змінюють структури активів і навпаки. Доцільність такого підходу до класифікації методів реструктуризації зумовлена необхідністю управління станом платоспроможності підприємства.

Реструктуризація розглядається як сукупність способів урегулювання відносин між кредитором та боржником, суть яких полягає в заміні одного боргового зобов'язання іншим або в зміні його структури. Такими способами найчастіше виступають новація та пролонгація. Новацією виступає обмін зобов'язань на акції, облігації та векселі боржника.

Отже, розглянувши і детально проаналізувавши заборгованість суб'єкта господарювання можна, здійснивши реструктуризацію його заборгованості, значно покращити фінансовий стан досліджуваного суб'єкта.